GIÁM THÁO NƯỚC = SỐ THÁO 1646 — MỖI SỐ: 0$02 — NGÀY THỨ BA 12 SEPTEMBRE 1922

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

HANOI

	1 tháng	3 tháng	6 tháng	1 năm
Một năm	0$60	1$80	3$30	6$30
Các làng và Các công-sở	»	2.00	3.00	5.00
Sáu tháng	0.30	1.50	2.25	3.00
Ba tháng	0.15	0.75	1.10	1.60
Một tháng	0.50	0.60	0.55	0.60

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : P. B. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHAN-HUY-LÂN
Administrateur gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Adresse télégraphique :
TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE n° 150

PERMIS LÉGAL D'IMPRIMER N°441

ANNONCES
Décomptées à raison de 5 lignes au cm. Umètre de hauteur, sur 0,065 de large.
Une seule insertion . . . . . 0$10 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . 0$15 le c/m
Réclame dans le 1re page. . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants
1re page

Một điều nên cẩn-thận

Điều gì mà nên cẩn thận ? Về sự buôn bán giao-tế phải giữ cho thành thực chăng ? Về sự giáo-dục, nếu nhà phải cho học qui-cũ chăng ? Về nền phong hóa phải lưu-tâm mà phòng-ngừa chăng ? Về khoa khoa ngôn-ngữ, phải thố-từ cho nhã nhặn chăng ? Ấy những điều ấy ở ta, thật còn chưa lấy gì làm hoàn-thiện. Giáo-dục còn nhiều nhà để con gấp sao hay vậy ; buôn bán còn nhiều kẻ lừa người khai mắt khôn coi ; phong-hóa thay suy đổi, mà nhiều kẻ còn chưa hay ; đỗ kiện nhoàng-vi ; ngôn-ngữ đến chỗ nhăng, mà lắm kẻ còn phải lấn đầu. Ngô minh Sở ; tuy điều là những điều ta cần phải cẩn thận, nhưng ta chưa với bao điều. Ta bàn một điều nên cẩn thận đây, là có quan hệ cho nhân-chủng nước ta.

Làm nhà trước phải đắp nền ; trồng cây trước phải lấy đất ; nền không vững thì nhà sắt tường đồng cũng khó giữ gìn cho khỏi xiêu đổ ; đất không tốt thì dù hoa kỳ cỏ lạ cũng khó bóa xới cho được xinh tươi. Thế thì nay ta muốn đắp nền nên tiến-bộ, gieo hạt giống văn-minh, hà lại chẳng trước nên cẩn thận về phần nhân-chủng ? Thế nhưng cẩn thận thế nào ?

Nói đến nhân-chủng nước ta, thì ai cũng công-nhận rằng phần nhiều người mình, thân-thể yếu ớt, tinh-tình biếng lười, sức tự lúc hè cỏn con mà thường đúc-tinh đã kém bền, sức lực đã yếu ớt. Đó là một cái khuyết điểm to, mà cũng có người cho là dân quê ta phần nhiều nghèo khổ đói rách, nên thì thân bề mà đã bỏ liều bỏ lĩnh, không được chăn nuôi chăm chỉ, rồi dạy dần đà cho nên thế. Nhưng đó mới là phần con nhà nghèo. Ở xã-hội ta lại có thường-lưu trung-lưu mà những nhà ấy con cái cũng chẳng khỏi phần nhiều là sức yếu, tinh yếu. Thế là cớ làm sao ? Điều ấy cớ nhà bàn đã nhiều, nhưng đại để cũng chẳng qua bảo người mình phép bảo-dưỡng sinh-nhi không được tinh trọng, phần giáo-dục gia-đình không được hoàn-thiện, cho nên thành ra nói giống kém người.

Thế mà thôi ! chớ còn một cái nguyên-nhân rất to, cơ quan hệ đến cả đức-dục, thể-dục, trí dục đứa trẻ thì hình như các nhà giáo-dục lấy làm một sự vật thường mà không ai lưu-ý vào, các nhà ngôn-luận lấy làm một vấn-đề nhỏ-nhen mà không ai bàn bạc đến ; mà điều đó lại cần nhất cho nhà nuôi con ở ta nên biết, thế thì ta lại chẳng nên cất ra mà bàn thay sao ? Điều đó là gì ? tức là các nhà nuôi vú em.

Nuôi vú sữa ! điều lấy ở ta có đã lâu ; song trước kia chỉ nhận người mẹ hoặc phải trông coi buôn bán, hoặc ốm đau tật bệnh, hoặc không đủ sữa cho con bú, vì thế không thể nuôi lấy được con, mà phải thuê một người khác có sữa để nuôi con mình, người lấy gọi là người vú sữa.

Đến nay thì cái phương-diện nuôi vú sữa lại khác, cái phong-trào hay là cái tập-quán nuôi vú em ngày nay chẳng qua bởi cái lịch-trình biếng chăng cái tật sẵn của người mình !

Nuôi vú sữa không phải là một sự bất-đắc-dĩ nữa ! nuôi vú sữa là một cách sang-trọng lịch sự của các bà nhà vậy nên thấy nhà quyền-quí nuôi vú sữa, cũng bắt chước nuôi, để học làm sang ! nhà quyền qui thấy nhà vừa vừa nuôi vú sữa, cũng phải nuôi để tỏ mình là nhà-phú ! người giàu ít với kẻ khó, kẻ kém đua với người hơn, người này hơn nơi với chồng : nhà ăn gia-tư bình-thường, cũng nuôi được vú cho con, rõ mất mặt ! rõ thanh-nhàn ! Thế mà nhà mình thế nay, chẳng chịu nuôi vú, cứ để mẹ nuôi con, kể cách cánh tay, có có như nhuốc, có khi đương nói chuyện với khách, cũng bỏ hòn khóc lăn lộn, làm dở cả câu chuyện, rõ xấu hổ thẹn mặt với chị em ! Người no ổn thỏi với chồng : Có kia thấy ấy mỗi tháng lương ít hơn nhà ta chiều, thế mà còn nuôi được vú cho con, rõ nhọ mình ! rõ thong-thả ! nhà này thì cứ phải đay bồng học tập, có tác trước mặt người ngoài, cũng giữ vệch và cho con bú, rõ e-chệ để mặt với người ngoài !

Ấy ! cứ thế đua nhau, mà thành ra cái phong-trào đua trước cả quốc-dân. Cái phong-trào, ấy tự thôn-quê ra, còn ở tỉ-nh-thành ta có thể nói rằng hầu hết những trung-lưu trở lên, nhà nào cũng có vú-sữa ! Cái tên vú-sữa, đã là một hạng tôi-tớ tất-yếu của các nhà nhà nếp giàu sang. Cái chức vú-sữa đã là một phần nghề - nghiệp thường làm của những kẻ dân-bà nghèo khổ, nhờ chẳng còn có lẽ gì hơn là tôi-tại, con-mắt người-mình. Thế nhưng nào đã ai biết cái-thân đáo ? Ôi ! đứa con trẻ thì chỉ-chia cương, để đau mang nặng, mà đem phó-thác vào tay một kẻ người dưng nước lã. Thế mà không biết cẩn-thận, thì hại cho đứa trẻ thơ còn đương vùng trứng-nước đó biết là chừng nào ?

Mà thật thế... ! những nhà nuôi vú sữa cho con ở ta, chỉ cần mượn người mới tìm mà thôi, người nào cần đến, rồi cho người mới liền qua, cái người tìm đến nhà, hẳn bế em mấy ngày xem có hợp em không. Nếu trong ti tâu mà đứa con vừa yên hoặc khỏe hơn, thì lại mượn người mới tìm họ người khác... Ấy như thế, có nhà mấy thì họp ngay, không thì cứ nay thay mai đổi mãi, rồi lại phần nàn đứa trẻ sao khó tay nuôi vú. ..? Ôi ! những tảo thay đổi ấy, có nại cho đứa trẻ là chừng nào ? Lấy cái phải lạng qui bán của đứa con, mà làm một bộ máy thí-nghiệm cho những người vú-sữa, thì cái tâm-lý người ra thế nào ? đó là một điều hại.

Các bà chú-mẫn ở ta, đối với cái trật-tự trong nhà, thì cũng chẳng qua là một đua con-ở ! mà cách-nuôi con-ở của ta thì cho lẹ gì, cốt sao cho mặc lắm ăn no đó để là khá lắm ! Còn những đồ-ăn bổ-béo thì tâm gì đến phần tồi-đói, chẳng qua ăn thèm ăn thiếu thế nào xong thì thôi, ai có thèm biết ma mà đồ-ăn cho con-ở ! Lấy cái trách-nhiệm nuôi trẻ trong-đại như thế kia, mà nuôi nắng cẩu-thả như thế, thì trong chất sữa người và làm gì có đủ chất bổ mà nuôi đứa trẻ được tàn-mạnh, được khỏe-khoắn chống nên người ; mà có lẽ thường thường nhân người vú ấy bận ấu xấu lại bú phải sữa độc sữa, lấy là ba điều hại.

(Còn nữa)

Bùi-Minh

LỄ MUA BÁO

Báo mua dài để nào ngờ, được bảo hiểm không sợ thất lạc như trước nữa. Vậy các tiệm gai ông nào mua thì gửi tiền cho. Ai không gửi tiền trước thì gửi mua thì gửi tiền sau.

Quản không trả lời. — Mua báo thì tính tờ ở trên mặt một tháng thì trả đi cho gọn

Bản-quán chủ-nhiệm tại nước Đức

Ông Nguyễn-v-Vĩnh, bản quán chủ-nhiệm đi-phái-bộ tại Đại-pháp, trong đầu tháng tám này, có đi dự-lịch tại nước Đức. Khi tới Mayence, ông có gởi về cho bản quán bức thư sau này, vậy xin đăng báo để các ngài nhàn lãm.

Mayence, 7 Août 1922

Nhân lúc ở Paris vắng cả những khách-giao thiệp với mình tôi có xin phép quan trên sang chơi bên đất Đức.

Quan cảnh-sát Đại-pháp cho giấy thông-hành đi sang vùng quân Pháp đóng, nghĩa là miền lưu-vực sông Lai-nhăn (Rhin). Quan Đồng lý-phó Toàn-quyền là Gratel đại-nhân lại có cấp cho một đạo tờ giới-thiệu với các quan Đại-pháp đóng tại miền ấy. Còn giấy phép sang đất nước thì phải xin tại tòa Lãnh-sự Đức, mất 27 f 50.

Ngày 3 Août, tôi đi chuyến xe-lửa 7 h.45 ở nhà ga phía Đông (gare de l'Est) chừng 14 giờ thì xe-lửa tới *Metz* (nhỏ nay tôi định khi trở về qua mới ghé vào thăm xét, 14 giờ rưỡi thì tới xe lửa lại chạy, 20 giờ rưỡi thì tới *Mayence* (người nước viết *Mainz*).

Bạn đồng-hàng là Chan-y-Tsương tiên-sinh, đỗ tiến-khoa (docteur) tại Paris, làm luật-sư tại của tòa án Pháp, hiện nghỉ mát tại Mainz, được điện-thoại của tôi gọi trước, có ra tận ga đón, rồi đưa tôi đi thăm thành-phố và làm chông-gộp giáp.

Tối hôm ấy đi-thăm các tổ-quán mà không kiếm được chỗ ở, vì đây học-đường bận, cho nên đến đây chơi, có nghỉ mai đông qua, đến mồi ban nhận nhà hàng và cả chỗng nhà riêng cũng cho thuê hết, không còn một cái phòng nào rồi. Bạn tiên-sinh phải cho tôi về nhà trọ nhà, có một giường nằm nhưng cho tôi, mà người trên gác dài. Vậy thì bạn xem xa xa lắm mới gặp, chuyện trò cũng phiền, không cần gọi cho lắm.

Sáng hôm sau trở dậy, trước nhất là đi đổi lấy tiền Đức ; đổi tiền, vì tôi đi chỉ đem tiền Pháp đi mà thôi. Một trăm quan tiền Pháp đổi được 1200 mã-khắc (mark), nhà Ngân-hàng đưa toàn giấy 50, chứ tiền giấy hai tới ba ống. Số tiền ấy ở Paris ăn tiêu được hai ngày là hết-lắm, mà đây thì ra nhiều lắm. Đi xe điện mỗi người mất có 2 mã 50. Ăn cơm mỗi bữa mất 100 mã. Tuần một chiếc xe hơi đi thăm-hỏi các vùng ngoại châu thành từ 2 h đến 5 h tối mất 2.340 mã. Nhờ có ông Đánh xe hơi mách, bảo kiếm được một cái phòng ngủ ở phía tỉ mỗi tối là 400 mã tính ra tiền Pháp là 7 fr. đã trộng là rẻ lắm, mà sau nói chuyện ai cũng bảo mình bị chặng bắt, phải đi gấp. Cũng một cái phòng như vậy tuần tháng chỉ độ 1.000 mã một tháng mà thôi. Cái phòng của Paul tiên-sinh thuê đã hai năm nay, bề nằng năm, mỗi tháng, có 400 mã. Tính ra rẻ hơn ở nước Nam nhà.

Trong ba hôm nay tôi nghĩ thăm được gia rẻ lắm đi ngoại đã đó một cảnh trong khắp miền lân cận Mainz này. Trước sang *Wiesbaden* đi xe điện mất nửa giờ. Chỗ này thành-phố rộng đẹp mà xung quanh sơn thủy ngoại mọc quá. Núi các cây hàng thấy những gì rẻ mà thêm, ngắt vì thế Thương-chính đem vào đất Pháp đặt tâm, mà nhiều sự khó-khăn, cho nên không qua chỉ hết.

Hôm qua chủ-nhật đi lên thấy thiên động sang Lai-nhăn trở xuống cách độ 25 kilomètres đến một chỗ gọi là Rudesheim thật là đẹp quá, mà sự ăn uống lại còn rẻ nữa. Đến nỗi tiên-sinh Phan Tiên-sinh cũng tôi chỉ-tiến trong một ngày không hết đồng bạc ta.

Chỗ này thật là một chỗ nghỉ mát rất thú rất tiện cho kẻ du-khách ít tiền. Nhưng chỗ trưởng cái gì cũng rẻ như thế thì người ta không ở đây được sung sướng đâu. Rẻ là rẻ cho người ngoại-quốc ăn bạc cao mà thôi, người trong nước thời đồng tiền mã-khắc vẫn là đồng tiền mã-khắc.

Đến kiểm ăn có được nhiều đồng tiền mã-khắc hơn khi trước, nhưng việc kiếm ăn rất khó, mà bởi có người ngoại-quốc đến nhiều thì lại phải tiêu đắt cho nên xét xem-do cũng lắm, mà mình thật là sinh giàu-có một thời ở trong cái thế-giới này vậy.

Ngày mai thì đi Francfort, rồi đi Leipzig, rồi đi Berlin (Bá-linh). Xem báo thì thấy tình-thế bây giờ cũng hơi khó-khăn một chút, không biết rồi ra thế nào, vì nước Đức đến hạn 5 Août vừa rồi, không chịu trả tiền bồi-thường. Quí chính-phủ phải thi-hành những phép cần-thiết đặc-biệt có lẽ trong nước sẽ sanh ra nội-biến. Nhưng chẳng để ai đây lại trở về, thôi thì chẳng có ai biết ma thêm lấy một cơ-hội có này.

Ở *Mainz* này chính là quê nương của ông Gutenberg là thầy tổ nghề in-ấn-bản. Tôi đã có đi thăm các dấu-tích của một ông tiên-sư ấy rồi lại có vào thăm nhà để-lưu chứa những vật-kỉ-tích nghề in từ thế-kỷ XV đến giờ.

Nhân xem qua lịch sử nghề in, cho nên mới nhớ đến Lê-phụng và Berlin là hai chỗ nghỉ-hè rất thích-đáng.

Nguyễn-văn-Vĩnh.

Âu-châu điện-tín

HAVAS

Paris ngày 10 Septembre 1922

Việc Ai-re Irlande

Tin Dublin. — M. Cergrave, trùng-tuyển-hội-trưởng hội-đồng *Sinn Feiniste*, (Tin-này đã đi từng số báo hôm qua, nhưng đăng nhầm mất một chỗ.)

Một chiếc tàu đắm

Tin Vigo. — Chiếc tàu Đức tên là Hammonia bị đắm. Cứu được 800 người.

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 9 Septembre 1922

Hội Vạn-quốc

Theo lời ông thị-trưởng bản đại-hội-đồng của hội Vạn-quốc đã quyết nghị, một bức điện-tín đến vua nước Tây-ban-nha, và quan Giám-quốc Bồ-đào-nha để kỷ niệm hai nhà đi bể El Cano và Magellan, mà mới rồi đã làm lễ ăn-chín-năm.

M. Hymans (người Bỉ), có thuật lại các công-cuộc của hội Vạn-quốc và khen rằng tên Trí-sự-lí công-hành rất rất tận-lực. Cuộc giao-dịch của thành Dantzig đối với nước Ba-lan có lắm điều lôi thôi, nhờ có ông Trí-sự hội Vạn-quốc điều-đình để được ổn thỏa. Quan điều-tra Haas đi mới đến, việc cần phải cứu trợ cho nước Áo và cho dân xứ Arménie. Người Arménie muốn được một nơi để làm nơi cư-trú. Nay mai lương việc giảng hòa miền Đông-âu với Vạn-quốc có thể đang cải thế lợi cho sản nhiệm mà giúp đỡ dân Arménie được.

M. Régis de Oliverrai cũng tỏ lòng thân-ái với nước Áo.

M. Ninchitch (Yougoslavie) cũng tán dương cái công nước này đã trợ giúp, và cũng khuyên nên cứu trợ cho nước Áo.

M. Hanotaux (Đại-pháp) nói rằng hội Vạn-quốc hãy nay đã làm cho ai nấy phải tin nhiệm, rằng không phải là một sự tự-tiện nữa. Kẻm như cái phương-pháp ra cái quan lược của hội Vạn-quốc, là chắc là sau này bội có cơ phát-đạt thịnh-vượng. Các nước có chân trong hội Vạn-quốc, ai nấy đều thỏ-lộ tin với các điều khoản trong hiệp-ước đều toàn theo các khoản của hội quyết nghĩ.

M. Askenazy (người Ba-lan) nói rằng không nước nào nhiệt-thành hơn nước Ba-lan về việc tu-phục lại nền kinh-tế cho nước Nga.

Ông đại-biểu nước Hà-lan nói rằng cái nội không quang trong nền kinh-tế ngày nay rất là ngày-nan. Nhưng tất cả các nước có đem tâm vào thì hội Vạn-quốc mới bỏ cứu được. Nay muốn bỏ cứu lại nên kinh tế thì điều thứ nhất là phải thanh giảm quân bị và cho sự mậu dịch giữa liệt-quốc được tự do.

Quan đại-biểu nước Ấy-lạp nói rằng nước Ấy-lạp xét là nhiệt-thành sẽ cải-tổ nội-trị-cục. Nước Ấy-lạp mong rằng dân Arménie được một nơi làm nơi cần-cư. Ngoài Ấy-lạp cũng muốn cho sự Albanie được tự-lập.

Đại-hội-đồng bàn xong những điều đại-cương, còn nhiều sẽ đề thì giao cho các tiểu-hội-đồng xét.

Tin Trung-hoa

Việc nội-các mới

Ngô-bội-Phu với Lê-nguyên-Hồng vì cái vấn-đề Hồ-nam mà gây ra sự-nghi. Hiện Ngô có một-điện cho Cao-ân-Hồng và Tôn-đạo-Lâm (hai người tâm phúc của Ngô ở Bắc-kinh ; Cao tâm giao thông hộ trợng ; Tôn làm ai thư trưởng nhà Thông-thống) bảo về ngay Lạc-dương. Cao đã tới chỗ đi Lạc-dương ; lôn cũng xin cáo-giả ; Lê - nguyên-Hồng giải Kim-vinh-Viêm đi tấn-lun Cao và khuyên giải lôn, mới xếp lợu Cao hộ, lại lạc cho, giáo-hội xin giả-điện cái nghị-án ấy. Đương-thiên-Nghi là chức Nội-các ; đương ngại trước chẳng nghị-việ là Ngô chân Liêm không chịu.

Vương-sùng-Nhơ quyết xử chức thự-lý Nội-các, sao Công hòa y-viện dưỡng bệnh, tạ-tuyệt tân-khách.

Việc Quảng-đông

Trần-quỳnh-Minh về Quảng-châu cùng các tướng-hiện thương-nghị giải quyết cái sự-bất-hòa giữa ông ấy, bản đốc quân-chính dân-chính Quảng-đông, tranh nghị mấy khoản quyết ; đảng thì cử Diệp-Cố kiêm-trưởng cả quân chính dân-chính ; đảng thì cử Ông-thức - Lương trưởng quân - chính, Hoàng-Cường trưởng dân - chính ; đảng thì cử Diệp Cố trưởng quân-chính, Hồng-triệu-Lân trưởng dân-chính ; Trần khuyến giải mãi không xong ; sau lê Diệp Cố Hồng-triệu-Lân xuống nghị để Trần kiêm cả đốc-quân và dân-trưởng để hai phái trong bộ lông-tự-lệnh : một sảnh quân-chính, lấy Diệp-Cố làm sảnh-trưởng, một sảnh dân chính, lấy Kim-Chương làm sảnh-trưởng.

Tôn-đạt-Tiên ở Thượng-hải

Tôn-đạt-Tiên hiện ở Thượng-hải ; Lê-nguyên-tổng cùng Tào-Côn đều có phái đại biểu đến Thượng-hải cùng tôn tiếp hợp. Tôn định ngoài hai tuần-lễ sẽ đi Bắc-kinh.

Lục-vinh-Đình cùng Lâm-Hổ lại đương mưu chiếm cứ Quảng-tây

Lục-vinh-Đình cùng Lâm-Hổ đã mật-mưu với Trần-quỳnh-Minh triệu-tụ để về chiếm-đoạt việc lĩnh Quảng-tây. Hiện Lâm đã về Quảng-tây đương tìm-thập cựu-bộ, điều Hoàng-nghiệp-Hưng xuất quân đến Cao-lôi lấy danh-nghĩa Hoàng-minh-Đường bộ Trần rồi đi đường Cao-lôi sang Quế-lâm.

LỜI ĐÀN BÀ

Giáo-dục con cái trong gia-đình

Sự giáo-dục là một sự tối-yếu cho các dân-tộc, vì sự giáo dục có hoàn-thiện thì dân-trí mới mở mang, dân-trí có mở mang thì trình độ quốc-dân mới không đến nỗi thấp kém, mà các khoa như chính-trị, kinh-tế, võ-mỹ-thuật cũng theo đấy thêm phát-đạt.

Về nước ta, trong khoảng mười năm nay, nhân-nước đã biết lòng khai sáng mở rộng qui-thức các học-đường, cả đôi bên, nam-giới nữ lưu, nên chi sự giáo-dục của ta ngày nay cũng tiến bộ hơn trước nhiều. Cũng nhờ về sự giáo-dục ấy nên trình-độ học thuật của nữ giới ta hiện thời đã tăng tiến, ta không còn phải lo rằng sau này thiếu các bà giáo đủ tư-cách dạy dỗ các con em, và các bà trí-giả giỏi giang nữa. Nhưng mà đấy mới nói về học-đường mà thôi, chứ về phần giáo-dục gia-đình còn khuyết-điểm nhiều. — Giáo-dục gia-đình có được hoàn-hảo thì nhân-tài giáo-dục ở học đường mới có thành hiệu. — Muốn cho có giáo-dục gia-đình hoàn-toàn cần phải có các bà mẹ đủ tư-cách dạy đỗ.

Xưa nay việc nội-trị của ta thì chỉ khu khu trông coi các việc trong nhà và nơi bếp nước mà thôi, còn đến việc giáo-dục con cái thì điều phó mặc cho ông đồ ông, còn các bà lại hay có tính thương con nuông chiều, đi rằn dạy mà lại còn chiều chuộng, làm cho những đứa trẻ thêm hư ; không mấy khi quan-tâm đến sự cẩn-chỉ của chúng.

Bây giờ, sự giáo-tiếp trong xã-hội ngày thêm phồn-tạp, các ông đàn ông cần phải học-lấn để ứng đạo các việc ngoài, thì việc giáo-dục con cái lại là một cái trách-nhiệm to tát của các bà phải gánh vác.

Và lại, đứa trẻ khi còn thơ ấu, bao giờ cũng quấn quít các bà mẹ hơn, nên chi, ta nên nhân sự ấy mà dạy dỗ, dần dần lấy các việc cần tiếp, lấy nết tốt điều hay, tai bỏ thêm vào cái bản năng của chúng cho thêm sáng suốt — Nói tóm lại là phải dạy lấy đủ cả các hạnh-kiểm làm người, lấy luân-thường, đạo-lý, lấy cả đức-dục, trí-dục. — Ta có bụng thương chúng bao nhiêu lại càng phải chuyên tâm dạy dỗ cho chu-đáo kẻo lỡ, không để cho tập nhiễm những nết xấu tính hư, khi chúng còn ấu-trĩ. — Vì như những cái sự cây ta khi mới nẩy, mà ta không chịu lưu-tâm sẵn sóc luôn, để cho ong chăm kiến đốt thì cho mong gì sau này nên hoa, kết quả tốt tươi nữa. Những trẻ-con mà được thụ lĩnh gia-đình giáo-dục hoàn-thiện, khi đến tuổi nhập học các học-đường, thì các ông giáo, bà giáo đỡ nẩn nắn vào quyền nhà trường và sự dạy dỗ cũng nhờ nhẹ lấy thêm đã dàng lắm đợt.

Vậy, tư-chỉ là mai-đồng, đứa nào cũng đều thanh-tao trong sạch, chỉ vì sự giáo-dục gia-đình sai lạc, nên mới gây nên những trạng trẻ con cứng đầu cứng cổ và vô giáo-dục.

Lại một điều nữa là khi rắn dạy chúng nên lấy lời êm, tiếng ngọt mà khuyên bảo, chớ nên dùng roi vọt quá tay và đừng những điều khiếm-nhã quá mà nhiếc mắng chúng..... vì làm như thế, trước là hại sức khỏe trẻ con, sau là hại trí khôn và chúng như lấy những điều tục-tĩu ấy mà dùng khi giận dữ.

Xem như thế thì người đàn bà không những là một người bạn tốt của chồng mà lại chính là một bà giáo hay của con cái nữa ; chứ không phải là một cái máy sinh nở.

Vấn-đề giáo-dục gia-đình là một sự rất thiết-yếu cho lẽ nhỉ-đồng, vì lẽ nhi-đồng ấy đều là những bọn nụ nhân tài tương lai của quốc-dân ta. Vậy các bà nữ-lưu ta ai có nhiệt-tâm với dân con em gái quan-tâm về việc giáo-dục gia-đình.

Nữ-sĩ, Kim-Khanh.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường.
Từ rofilms của Cornell

VĂN UYÊN

Ở xa gởi cho nội-nhân

Bốn năm mới biệt ly,
Chỉ có đôi ta biết.
Tơ liễu lúc còn xanh,
Cành đào khi mới chiết,
Cách nhau bao dặm đường,
Nhớ nhau nước mây mịt,
Gặp nhau trong chiêm bao,
Nghe gà lại tỉnh giấc.

Vịnh ông Nguyễn-Biểu

Quang phục theo vua mới,
Tham tán giấu giống Minh.
Cần phong đi cũng tải,
Mảng giục chết mà vinh.

T. H.

NHÀN ĐÀM

Mất để làm gì ?

Cha hỏi con :
— Mất để làm gì
Con đáp :
— Mất để thức đêm.
Cha ngạc-nhiên :
— Ai dạy mày thế ?
— Cha chứ ai !
— Tao !
— Vâng, hôm nào cha cũng đánh *ích-xì* từ tối đến sáng, nếu không có mất thì sao thức đêm được như thế ?

Người cha nín lặng, nghĩ thầm : mỗi sự hành-vi của mình ở trong nhà là một bài học cho con cái.

Sơn phong.

VIỆC HANOI

Thư tín ở Pháp sang. Sáng hôm nay, sở Điện-báo đã phân phát các thư-từ ở Pháp sang tàu *Angers* đem lên Hanoi chuyển xe-lửa tối hôm qua.

Nghỉ mát về. — Quan Toàn-quyền và quan Thống sứ đi nghỉ mát tại Đồ-sơn đã trở về Hanoi ngày hôm qua.

Phái-bộ thanh-tra Thuộc-địa. — Chuyến tàu thứ nhất ở Marseille chạy sang Đông-pháp trong tháng mười tây này thì có một phái bộ đến kiểm soát các sở thuộc xứ Cao-mên và Bắc kỳ. Đầu phái-bộ ấy thì có M. Picanon Thanh-tra hạng nhất các Thuộc-địa, rồi đến MM. Merly là thanh-tra hạng nhì Besson, Berat, Sol là phó thanh-tra.

Quan cai-trị de la Brosse — Quan cai-trị Blanchard de la Brosse thả hiến hạt Quảng-châu-loan đã đi chuyến tàu *Banoi* đến Hanoi ngày hôm qua để thương-thuyết với quan Toàn-quyền trước khi ngài biệt hạt Quảng châu-loan. Ngài còn đợi quan cai-trị Krautheimer tháng sau đến thay, mới xuống tàu về qui quốc.

Phái-bộ Bắc-kỳ đi dấu-xảo Marseille. — Trong các phái-viên Bắc-kỳ đi dự cuộc đấu-xảo Marseille thì có quan Tuần Vi-văn-Định, quan huyện Trần-lưu-Vị và ông Phạm-Quỳnh đồng-thư-ký hội Khai-trí đã đi chuyến tàu *Angers* ở Pháp về Haiphong ngày hôm qua. Ông Quỳnh và ông Vị đi lên Hanoi ngay chuyến xe-lửa 11 giờ đêm, còn quan Tuần Vi thì ông hôm nay mới lên.

Bản-quán có lời chào mừng các ngài đã về tới nước nhà được bình-yên mạnh khỏe.

Ông Phạm-duy-Tốn thì hiện còn ở tại Pháp, chừng tháng sau cũng về, còn ông Nguyễn-văn-Vĩnh bản-báo chủ-nhiệm, trước khi về thì ông có ý muốn đi du lịch bên nước Anh, nước Bỉ, nước Đức. Ngày hôm nay, bản-quán có nhận được cái ông một bức thư viết tại thành Mayence bên nước Đức, kể chuyện ông qua đó thế nào. Bản-quán có đăng bài tự-sự ấy ở trang trên của để độc-giả các ngài nhàn lãm.

Những số trúng giải trong cuộc công thái Đông-pháp. — *Quan-báo Đông-Pháp* số ngày 9 Septembre có đăng những số phiếu công-thái Đông Pháp trong kỳ rút số lần thứ hai ngày 1er Septembre 1922 vừa rồi. Ai muốn xét lại cho đúng thì tưởng cứ coi đó hoặc là xem những bảng dán ở các công sở các nơi thì chắc hơn cả.

Quan-báo ngày hôm ấy lại đăng cả những số phiếu trúng giải trong kỳ rút số lần thứ nhất mà chưa lĩnh tiền về, cả thảy đến hơn 300 phiếu.

Bản quán tưởng nên nhắc lại các nhà có phiếu trúng giải ấy nên kíp gửi các kho-bạc mà lĩnh tiền ra ngay, kẻo để lâu quá hạn thì không lấy được nữa.

Còn những nhà có phiếu trúng giải kỳ rút số lần thứ hai ngày 1er Septembre vừa rồi thì từ ngày 15 Octobre 1922 trở đi có thể lại các kho bạc nhà-nước mà lĩnh tiền về, nguyên số tiền được giải, chỉ trừ những khoản tiền thuế phải nộp mà thôi.

Vậy các nhà có phiếu trúng giải nên đem phiếu nộp tại kho bạc ngay từ bây giờ, để tiện việc kiểm soát. Ai có phiếu trúng giải đem nộp thì kho bạc sẽ có giấy biên lại cho.

Quyền bầu cử của người Nam-kỳ — Về việc bảo cử Hội đồng quản hạt tại Saigon thì quan Toàn quyền có ký một đạo nghị-định định rằng phàm những người Nam-kỳ mà nhập dân Pháp thì được quyền kén chọn dự bảo cho người Pháp hoặc là chu người Nam.

Nhà chớp bóng Palace. — Bản-quán được tin rằng kể bắt đầu từ ngày 13 Septembre này nhà Chớp bóng *Palace* sẽ chiếu một phim ảnh về sử-ký đề-mục là:

L'AIGLONNE

Phim ảnh này là một phim tiểu-thuyết 12 thiên của M. Arthur Bernède soạn ra. Các phim tiểu-thuyết kể cũng nhiều, mỗi phim một khác. Nhưng xưa nay không có phim nào bằng phim này. Phim *l'Aiglonne* là một phim sự thực cũng có, sự bịa cũng có, nhưng cái thực với cái bịa hai cái khéo dung hòa với nhau, đến nỗi lắm lúc người xem không biết chỗ nào là thực, chỗ nào là bịa, mà lại khéo xếp đặt khiến cho người xem, xem đến chỗ nào cũng thích chỗ ấy luôn, không chỗ nào chán được, vì trong cái phim 12 thiên này, chỗ nào cũng hình như thực, không đâu có thể gọi là hoang đường.

Cách bày trò cũng vui vẻ, đẹp đẽ đàm thắm, tài tình, cái đó thực là cái công và cái tài của M. Hippens là người bày trò vậy.

Cách đóng trò cũng khéo lắm, M. Emile Drain đóng vai Napoléon thật là một tay đại tài. M. André Mar nay cũng giỏi, Miss Gypsun Gilles, đóng vai l'Aiglonne mới lại tài tình nữa.

Còn những vai như M. Adrien Brunelle (Férand) M. Jance Poggi (Grippe Sole) M. Albert Bras (Général Maiet) cũng là Mlle Luz; Prun, Mme Aliné Clairmet, Mlles Lymon, Liane, Cunthy, và Monjalet thì cái tài cái khéo lại không sao kể được.

M. Laffont là người ảnh được phim này rất rõ ràng tích vì cũng là nên khen riêng nữa.

Cuộc lạc-quyên về việc lập Ấu-trí viện — Xem mục riêng đăng ở trang thứ ba, còn ai muốn hỏi thêm điều gì, nên viết thư hỏi cụ Tissot, chánh hội-đồng chấ sự, tại nhà công quán hội Khai-trí-tiến-đức, phố Jules-Ferry Hanoi.

Các khoản lệ-phí tại tòa Nam-án. — Hội-đồng coi việc sửa đổi các khoản lệ-phí tại các tòa Nam-án Bắc-kỳ đã họp tại tòa Thượng-thẩm một lần thứ nhất, đến ngày mai hội-đồng lại họp kỳ thứ hai. Việc sửa đổi lấy thế nào nay mai ta sẽ biết.

Các ngục-thất ở thượng-du. — Nghe đâu quan Thống-sứ đã dụ-dịnh rằng phàm các tội-nhân phải khổ-sai chung thân cùng những kẻ xét ra ngay hiểu mà không đầy đi Côn-lôn thì sẽ đưa lên cả mạn thượng-du. Có lẽ tại Sơn-la hay Hà-giang sẽ dựng một cái ngục-thất lớn để chứa những người ấy.

Phần thưởng đích đáng. Ông Phạm-văn-Duyệt có cho bản quán hay rằng vì hai lần diễn vở *Bệnh-tưởng* và *Trưởng-giả học làm sang* trong cuộc hát của hội Khai-trí tổ chức mà ông được mông thưởng Kim-tiền độ nhị hạng. Nay vì thọ nghề kế-toán M. Duyệt lại được mông thưởng Kim-khánh độ tam hạng.

Bản-quán có lời mừng ông Duyệt.

Thi bằng Thành-chung Pháp-Việt. — Hội-đồng sát hạch kỳ thi bằng Thành-chung Pháp-Việt ngày 26 Septembre 1922 có những vị này :

MM. Brachet giáo-sư thượng hạng tại trường Trung-học Tây làm chánh Hội-đồng; Lomberger, đốc-học trường Bảo hộ làm phó hội-đồng; Manau, quan phó cai-trị tại phủ Thống-sứ; Allemand, biên-tập ngạch cai-trị tại phủ Thống-sứ; Saint-Marty, chánh sở Lưu-trữ công-văn và Thư-viện Hanoi; Trần-văn-Thông, Tổng-đốc tòa Thượng-thẩm; Bonault, giáo sư trường Trung-học Tây; Héroltz, đốc-học trường Kỹ-nghệ; các viên giáo-sư là MM Barmer, Thomas, Sarrsain, De Rozario, Drouin, Melle Laisne, MM. Olivieri, Laot, Melle Gueby, Mme Boullier, Melle Briant, MM. Pôi-Kỷ, giáo sư trường Cao-đẳng Sư-phạm; Ng hữu-Tài giáo-sư trường Trung-học Tây, Đặc-trọng-Thân giáo-học trường Bảo-hộ.

Tòa của sở Bưu-điện. — Vì ở các nhà Bưu-chính Đông pháp bây giờ thiếu tem (timbre poste) dùng, cho nên quan Toàn-quyền đã cho phép sở Bưu-điện kể từ ngày 1er Septembre trở đi được dùng những thứ tem giảm của nhà Bưu-chính Đông pháp tại Trung-hoa.

Ông giáo-sư Léonet. — Bộ trước bản-báo đã đăng rằng ông giáo sư Léonet là bạn của người Nam mình về nghỉ tại qui quốc thì lại sắp sửa trở sang. Đáng lẽ ông đã tới nơi trong vụ khai trường vừa rồi, nhưng vì qui phu-nhân bị đau, cho nên ông lại hoãn lại ít ngày.

Lịch sang năm. — Xin nói để các ngài biết rằng nay bản quán đương sửa soạn in lịch sang năm và đã về được mấy kiểu bìa lịch rất ý tứ, rất đẹp đẽ. Sau đây lại in mẫu một ngày đầu năm ta để các ngài biết cho rằng thứ lịch của bản quán làm ra thật rất hiện cho việc xem ngày, mà nhà nào đã có thứ lịch này thì bất tất phải mua quyển lịch tàu nữa.

FÉVRIER

16

VENDREDI

Kiểu Giáp-dần — Sóc Canh-thân

壹月

Ngày Canh-thân

Tháng-Mộc — Sao-Quỉ — Trực Phá

Kỵ : Kinh-trập — An-táng — Thổ-ngọ — Khởi-công Thành phúc — Hành-táng

LỜ NGUYỄN-ĐÁN

Tuất, mùng mười, đi về phương Tây Bắc, giờ Mão tới, giờ Thìn cũng tới.

Vậy tiểu các đại thương gia gần xa cần phải thửa lịch cho quí hiệu thì xin mới lại ngay bản quán mà đặt trước, nếu không đặt trước thì sau sẽ phải chịu giá đắt và lại hết cả bìa vẻ đẹp nữa.

Ngài nào ở xa, muốn viết thư về, xin cứ gửi cho ông Quản-lý nhà in lấm quốm như sau này :

M. ĐỖ-TRẦN-THÀNH
61 63 Rue du Coton, Hanoi.

Các nhà kỹ-nghệ ta !
Các ngài nên đem bán đồ hàng ở Hội-chợ Hanoi
Từ 1er đến 15 Décembre 1922
1072

Hội Trí-trí. — a) *Những lớp tiểu học* : Trường tiểu học của hội đã khai từ hôm mồng một đầu tháng. Các lớp đã gần chật, nhưng cũng còn có thể lấy thêm được học-trò. Vậy ai muốn xin học gửi đơn xin ông Đốc trường học tiểu học (Monsieur le Directeur des Cours primaires de la Société de l'E. M.)

b) *Những lớp thành-chung* : Hội đồng trị-sự hội định đến mười tám tháng này, bỏi 5 giờ chiều, tại nhà hội quán số 59 phố hàng Quạt, tuyển học sinh vào lớp thành chung. Những người muốn xin vào học lớp ấy thì phải có bằng tiểu-học.

Đơn xin phải đính theo giấy khai sinh, gửi đến cho ông Đốc lớp thành-chung (M. le Directeur des cours compl. et d'adultes de la Société) đến chiều 16 thì hết hạn.

c) *Lớp học tối* : Đến tối thứ hai mười một tháng này thì lại mở lớp dạy tối, dạy tiếng Pháp và địch tiếng ta, mỗi tuần lễ học ba buổi, mỗi buổi độ 2 giờ một. Lớp này cốt để giúp cho những học-trò nhỏ tuổi muốn học thêm tiếng Pháp và địch tiếng Pháp ra tiếng ta. Ai muốn xin vào lớp lớp này thì nên gửi đơn đến cho ông Đốc thành-chung và lớp tối. Số học trò chỉ lấy độ 50 người trở lại.

d) *Lớp chữ nho* : Lớp này mở từ năm ngoái, độ nông học nghỉ, nay Hội đồng trị-sự định đến mồng hai tháng mười này lại mở lớp lấy. Lớp lấy cốt để các ông hội-viên tây, song những ông ngoài hội-viên muốn đến tập cũng được. Tiền lớp lấy không phải giả tiền. Những ngài thích « bảo tồn quốc-túy » muốn thông hiểu chữ Nho, muốn cho gởi quốc-văn thì nên đi lớp lớp lấy. Ông chưởng giáo lớp lấy là ông Nguyễn-hữu-Tiến, tú-tài, trợ bút *Nam Phong*. Ai muốn theo lớp tập chữ nho lấy thì xin viết giấy cho ông tổng thư ký hội là ông Ngô-vi-Liễn, tham-tá thư-viện phó Borgnis Desbordes.

Ngoài những lớp lấy, hội Trí-trí lục lục chỉnh-đốn mở một lớp giảng văn-chương ta nữa.

Hội-Trưởng Hội Trí-trí lại cáo

A vendre : Fusil de chasse « Hammerless » renforcé, éprouvé à toutes les poudres pyroxylées. Fermeture triple verrou, — Calibre 12 — Etat de neuf.

S'adresser bureau Journal. 3327

Tòa Thượng-thẩm — Sáng hôm nay, tòa Thượng-thẩm xử những việc sau này :

Đầy tớ bất lương. — Một người khách chủ hiệu Ché có thuê tên Đào-văn-Tuy làm đứa ở đã lâu năm, xưa nay cứ tưởng là thật thà, nên thường khi bận việc gì cứ để tên ấy bán hàng. Có một hôm, có người lính Cảnh-sát thấy một tên ở hiệu ấy đi ra, trong áo có phỏ một cái bọc đến sáu bảy gói ché, có ý nghi, liền nắm lấy. Bắt lục hỏi ra thì mới biết tên Tuy là đứa bất lương. Ăn cắp ché của chủ đưa cho đứa đầy tớ ở nhà bên cạnh đem đi bán lấy tiền chia nhau. Tòa án Trùng-trị Hanoi phạt tên Tuy bất lương 4 tháng tù. Tòa Thượng-thẩm y án. Còn tên kia cũng có phải phạt về tội thông đồng ăn cắp, song không chống án

Việc ông huyện tiêu tiền thuế. — Tòa Thượng-thẩm xét ra M. Nguyễn-khắc-Viên nguyên trị huyện Bất-bạt tỉnh Sơn-tây chỉ tiêu có tiền thuế môn bài mà thôi. Còn tiền thuế sưu và thuế điền thì không đủ chứng cớ, nên giảm xuống 6 tháng tù án treo.

Còn nhiều việc nữa chiều hôm nay đang xét

TRIỆU MỘT CHỮ ĐƯỜNG

55 bảo hôm qua, chỗ các hạch bán nhà số 40, phố Nhà-thương-khách; có in nhầm rằng một sau trông ra số 32, xin cải-chính lại cho đúng rằng : một sau trông ra Đường số 33 3328

Thuyên chuyển trong ngạch thư-ký tòa Sứ. — Cố ước rằng vừa có một tờ chu-tri của quan Thống-sứ thông sức rằng các viên thư-ký các tòa Sứ từ rày cứ năm năm phải đổi đi một lần, không ai được ở trong một hạt đến quá 5 năm. Nếu vậy thì các tỉnh nay mai lĩnh nào cũng có những việc thuyên chuyển nhiều lắm

Nếu cái lệ ấy mà thi-hành cho các quan phủ huyện thì chẳng hay lắm ru ?

Ăn phải thuốc độc. — Một người cu-li ở Hà-đông là Ng-văn-Đệt không rõ ăn phải thuốc độc hay là tự ý mà phải khiêng đến nhà thương Hanoi chữa. Người ấy đã chết tại nhà thương ngày hôm kia.

Tòa án đã cho tra xét về việc ấy.

Việc đi lại trên cầu Doumer — Số Hỏa-xa hà cáo rằng kể từ ngày 18 Septembre 1922 trở đi cho đến chừa xong thì những người đi chân không được qua lại trên cầu sông cái.

Mới chộp tối đã có trộm. — Tối hôm kia, hồi 7 giờ, hai thằng kẻ trộm vào một nhà ở phố hàng Bông số nhà 88. Chủ nhà kêu trộm thì có hai người cảnh-sát đi tuần ở đó chạy lại, hai thằng trộm liền leo lên nóc nhà mà lẩn đâu mất.

(Xem trang thứ ba, cột thứ hai).

TRẢ TIỀN BẰNG CON-NIÊM
(Payements en timbres-postes)

Nhiều ông gửi tiền trả bản-quán bằng con-niêm, sự ấy thiệt cho bản-quán lắm. Vậy có lời trình các ngài trừ ra những tiền đổi chỗ ở, còn thì bản-quán không nhận tiền gì trả bằng con-niêm cả.

MỚI XUẤT-BẢN LẦN THỨ HAI

SONG-PHƯỢNG KỲ DUYÊN

của NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch-thuật

Có sửa đổi lại nhiều, có thêm nhiều các bức tranh vẽ của hai nhà danh-họa tại Hanoi là M. Tạ-đình-Ninh và M. Trần-Phiệnh

Lại có mấy tôi bình-phẩm của Ngô-thị-Quyên nữ-sĩ

Giá bán . . . . . 0$80
Tiền cước gởi (mỗi quyển). 0.20

Ngài nào muốn mua, cứ gởi thư và mandat cho NGUYỄN-ĐỖ-MỤC *Trung-Bắc-Tân-Văn, Hanoi.* 3332

Có bán lẻ tại bản quán và các cửa hàng sách.
Mua buôn nhiều có trừ hoa hồng.

S5 21

Sóng hồ Ba-bể

Soạn-giả : PHẠM-BÁ-CẨN

Át-Tam. Át-Tam, tả là Tự-Minh đây, mà sao anh lại ở đây ? Át Tam nghe nói giận nước mắt ra mà nói :

Ôi trời ôi ! cậu Tự-Minh khốn nạn sao lam lũ đến thế ! vậy giờ cậu bấy tạm đi với con. Tự Minh gật đầu liền theo Át Tam đi. Đi một lúc thấy có chỗ nước trong, Át-Tam liền nói :

Cậu xuống đây tắm rửa thay quần áo, con để đem đồ ở trong này, quần áo của con, cậu mặc cũng vừa. Tự-Minh nghe lời, liền nhảy xuống tắm, để quần áo ở trên bờ, đến lúc tắm xong, trên mình đã sôn gai ốc. Át-Tam lấy quần áo cho thay, thay xong, Tự-Minh đến đống áo cũ nhặt lấy, bóc địa đồ lại giấu kín vào trong bọc. At-Tam nói :

— Đây là địa hạn Quảng-uyên rồi, đi về Bạch-thông chắc chỉ hơn ngày là tới, ở này, tôi ở trong lao Bạch-thông hình như cũng trông thấy cậu, sau này gặp cứu, thành ra hai cậu cháu lại thất lạc nhau, Tự-Minh nói :

Ta nghe tiếng Bạch-thông, đã là sòn ốc, anh cũng đã qua cầu ấy, lại không biết sao ? Vả chúng mình như là con chim sổ lồng, một chút sống thừa, chẳng qua trời cũng để cho mà thở, thế mà lại còn vào nơi đó lưới nữa sao ?

— Cậu ơi, ta đêm đi ngày ngủ, không cần ai biết mà lo. Tô-Hương đã cứu nạn cho ta, thì cậu nên đến, gọi là tạ ơn nàng Cậu ơi, người ấy hiệp nhỉ, con gái mà hiệp, chuyện bất bằng dẫu chốn giữa đường, cũng rút dao giúp sức, tưởng người như thế để được mấy ai, vậy cậu chớ có nghi ngờ rồi đây ta sẽ tỏ cơ, gặp con giờ thuận phải cứ như chơi.

— Sao anh lại biết, Tô-Hương ? Anh nên nói cho tôi biết, về tôi ở Bạch-thông còn có kẻ thù rất độc ác, không nên về làm chi, người làm ơn kia cũi mong cho mình ra người, chớ những sự giao tiếp lại vết ấy có kể chi đấy, sau này nếu làm nên công nghiệp lớn thì tức là không phụ bạng kẻ làm ơn cho mình đó, anh đã hiểu chưa ?

— Thưa cậu, kẻ thù ấy ?

— Ừ kẻ thù.

— Đứa nào thế ?

— Thằng mở thành rước giặc ấy mà.

— Nhiệp-Khoan ấy ? nó hãy còn sống ?

— Ừ, sau này ta phải vào lao Bạch-thông lần thứ hai, là tại nó đấy.

— Gớm nhỉ cậu chỉ vì nó gian dối mà đánh nó 30 roi, thế mà nó thâm thù đến thế. Giờ con hãy nói để cậu nghe, hôm ở Bạch-thông đương lúc hành hình mà có người cứu thoát, lấy tức là Tô-Hương, con nhân thế được biết nàng sau nàng biết con cũng cậu là người một nhà bèn đưa tin cho con đi tìm cậu, bấy giờ con đi ra, phải cùng thoả người đi tìm. và con lại nói rạng mạo cậu để họ đỡ là, lúc đi thuê xong thì mới nghĩ ra là thất sách. vì rằng cậu đi đâu cũng không dám để cho người ta biết ra lông tích, vậy nên con lại cố đem mình vào nơi hẻo lánh để tìm; một hôm gặp lối nghỉ ở một nhà tiều phu, nhân nghỉ thuật chuyện đi tìm cậu, người tiều phu liền nói :

« Nếu khỏ mặt thế thì hôm nọ tôi đánh cái ở trong rừng có hai người đến mua cơm ăn rồi lại trọ ở nhà tôi, mà một người ỷ như khỏ mặt ông nói, nét mặt có ý buồn rầu, con mắt ra chừng hoảng hốt, tôi cũng đoán là người ở trong hoạn nạn » Tôi liền hỏi :

Còn một người nữa thế nào ? người tiều-phu nói :

« Còn người kia ra dáng học trò, người ốc-lả như con gái, thế nhưng tính thần sảo, ăn nói bảo hiệp, cậu nào cũng có ý khâng khái hùng hào, người ấy giá là con gái thì cũng có về xinh » Tôi nghe câu nói, lúc thì nghĩ chính hẳn người đang cần tìm, thế nhưng sao lại có một người nữa, không biết trong lòng tôi bấy giờ, như có vật gì cho nặng, mà không sao phá tỏ được tấm ngờ, từ bấy đến nay cứ đành phải đi bơ vơ mãi, may sao giờ lại gặp cậu ở đây, Tô-Hương trước có dặn con tìm thấy cậu thì mời cậu về, vậy giờ con tưởng cậu nên về với nàng là phải, đây còn chiếc vòng của nàng đưa cho cậu, có cả bức thư nữa, nhưng con đã đánh rơi mất rồi, liền đỡ khăn gói đưa chiếc vòng ra, rồi nói tiếp : tất cả có ấy đưa cho 30 lạng, mà giờ chỉ còn có 5 lạng thôi, cậu ạ.

Tự-Minh cầm lấy cái vòng, có ý ngẫn ngại, liền khoác chặt vào trong cánh tay, rồi nói :

Trước kia anh vẫn hay đánh bạc, giờ đã chừa chưa ? At-Tam nói :

À quên, à quên, quên quá một hôm mà con đi đường rồi bị lỡ tay đo họ lấy ngay mất mười lạng, hoài của, con nghĩ mà tiếc ngày cả người.

— Tay-du, bọ ăn cướp trốn chiếu chả anh đấy chớ gì ? thế nhưng kẻ cũng đừng nên thế nữa, rồi có khi đến chôn chân vào cùm đấy, chẳng chơi.

— Không, nếu có phải thế thì con chết chẳng là.. . Và mấu mẽ con thế, giờ thì nước bạc đã ánh, bọ chẳng có thể nhẫn được con, giờ thì chỉ có cầu bón vào mà không khi nào chịu bỏ ra vậy, về người đánh bạc là người sỏi, cậu xem nước ta bây giờ từ thượng-lưu cho chí hạ-lưu, chỉ người nào có đánh có giá là ý nhau đánh bạc, chẳng thì cũng là dại, chẳng nhẽ cả nước đại mà một mình khôn sao? cậu thử coi đấy.

— Anh xem cái giá người đánh bạc có đáng mấy đồng, mà lúc ngồi vào bàn thì cao giá bằng hạ, còn có phẩm hạnh gì, vậy nên sự ấy là một sự rất hại mọi đường.

— Cao giá bằng hạ, có mẻ một lứa, ai cũng như ai, thế nhưng người xưa có câu « Cao thì có thể cùng bọn ăn mày cùng rượu chè được », cậu ngẫm cần đó, thế mới là bằng đẳng, chớ cho như những người mất cơ mất nghiệp chẳng qua cũng là đen đỏ mà thôi.

— Thế mới chết, ta xem những kẻ làm sự xằng, thường hay mượn cỏ-nhân để tự khỏa cho có bọc là bậc thằng bần, khỏn nào ở cỏ bọc, giai thì mất lương-tâm mà biến đổi nhân-cách, gái thì bỏ liêm-sỉ mà bại đến tiết-trinh, thế thì là một sự nói ra rất đáng thẹn; thôi tìm chỗ nào chàng ta ăn cơm, không đói lắm rồi, cứ tán

— Vâng, vậy rồi con vui mồm nói mãi, người ta bảo ăn ngắn ở dài, trong lúc nhiều lời chắc có sự lỡm, thế nhưng không cần phải xin lỗi, tôi biết cậu là người đại-lượng mà . .

— Đất bỏ thật, lại còn toán ra một tràng dài, rõ thật gần quá sức đối lắm rồi.

— Vâng, cậu mắng nhưng con không dám giận đâu, con nói mãi cũng thấy mệt cả người, à kìa hàng cơm kia rồi, ngồ ở đây nữa cậu ạ, rồi thì ta sẽ về Bạch-thông.

Tự-Minh gật đầu, liền cùng nhau hai thầy trò đi vào cửa hàng, gọi đem cơm nước ăn xong nằm nghỉ tối một lúc lại gội dậy đi. Trời thu bằng lặng, đất khách bơ vơ, gió lay lá rụng cành thưa, bước cao bước thấp ngẫn ngơ cảnh dài, ai đã cùng ai . . .

CHƯƠNG THỨ MƯỜI CHÍN

Đường xa vắng ngắt, trong đám đồng không mông quạnh, thỉnh-thoảng lại thấy lập lòe vài ngọn ma chơi, lúc lo lúc nhỏ, khi đỏ khi xanh thuận theo chiều gió mà đi, pha với cảnh lạnh-lùng càng thấy thêm phần ảm-đạm vậy...

(Còn nữa)

ĐỨC LONG

Số nhà 90, phố Mã-mây Hanoi (Marchan)

Hiệu tôi có bán đủ các thứ bao, bao gai, bao cói, dong gai tây, dây dang ta, cung các thứ dầu ta, các thứ hạt làm dầu, các thứ khô dầu để nuôi các đặt và bón cây, bón ruộng, cùng là đủ các đồ sắt làm xe bò, cuốc, xẻng, búa, rìu và các thứ son-tây, các thứ đánh, pên vân.

Xin quí-khách chiếu cố cho, hiệu tôi xin tinh giá phải chăng không dám ăn lãi nhiều.

ĐỨC-LONG-HIỆU
chủ-hiệu.

HỠI KẺ PHẢI ĐAU

Nếu bắt các người Nam-Việt phải đau sưng, phải ngộ lạnh, phải đau khi quân sự để chữa thuốc không phải dường, hoặc là đã không chữa chữ nào cả nay bỏ những người phải đau khi quân đã khỏi nên, hoặc phải đau ở phải ; nay hỏi các người phải không lo, nay tôi khuyên các người nên nhớ ngay đi.

Bệnh đau phải, trước kia tôi đã bảo là một bệnh ghe gớm, vì bệnh ấy là một bệnh truyền tế nhược tiên. Nghĩa là ai có bệnh ấy thì truyền cho con cái, truyền cho cả mọi đời người sau nay không sống được bao nhiêu và phần nhiều không sinh đẻ được.

Lời tôi nói đây quan trọng thế nào các người có biết không ? Nếu có bệnh mà không chữa đi, thì trong 50 năm, hoặc 100 năm nữa giống Nam Việt tiêu diệt mất, vì người có hạnh lao thì sinh ra những con cái phần nhiều không sống được. Người số bệnh lao mà có thể sinh con để cái được, thì chỉ sinh con cái yếu ớt, gầy mòn thôi.

Bởi người Nam Việt, nếu các người không muốn giống Nam Việt bao mãn đi, nếu các người không muốn giống Nam Việt tiêu diệt đi, thì chữa bệnh đi mới được.

Vậy có việc thì cho nhà Bảo-chế MONTÉS tổ bà *Paul Bert Hanoi* mà hỏi mua một lọ BRONCHOSER, giá là 9 hào. Sáng và chiều trước khi ăn cơm, tai uống một thìa cafe, nặng một lọ, thì khỏi khỏe mạnh và hết đau.

BRONCHOSERUM
Một lọ . . . . . 0$90

Rượu Tonique Tonkinols vừa bổ, vừa ngon
Mỗi một chai là . . . . . 1$25

DẦU GAN CÁ THU
Một lít 12f.00
Bộ từ 1$90 đến 2$50 (by theo giá . bạc kho Hải-phòng lên xuống)

Thuốc chữa bệnh ho rất thần hiệu
(SIROP N)
Một chai . . . . . 1$60

Thuốc viên bổ huyết « Pilules Pinck »
Một lọ 4f.45
Bộ 6 $ 70 đến 0$80
Sáu lọ 24f.00
Bộ 3$90 đến 4$00

Thuốc nước bổ huyết « LE PEPTO KOLA ROBIN »
Một lọ 11f.50
Bộ 1$70 đến 1$80

LE SIROP D'HÉMOGLOBINE BYLA
Thuốc (máu-bổ bổ huyết
Một lọ 11f.40
Bộ 1$80 đến 1$90

CACHETS ANTIGRIPPES
Trị bệnh sốt dịch : như bệnh grippe bệnh cảm, về mùa này thường hay hại người bắt là bệnh grippe, nhiều người phải chết trong vài ngày thì chết.

Ai có người phải bệnh ấy nên đến bán-hiệu mua 3 viên thuốc antigrippes. Thuốc này rất thần hiệu để cứu vớ số người ai cũng biết tiếng.

Giá bán mỗi viên một hào

Cách dùng : cách 3 giờ đồng-hồ nếu một viên rồi uống nước rễ nóng, đắp chăn cho ra mồ hôi. Hễ càng ra được nhiều mồ hôi càng mau khỏi, nếu muốn cho chóng ra mồ hôi thì uống rồi nhiều nước nóng và ở người cho nóng đến thì nhỉ trong 24 giờ là khỏi.

Bảo chế MONTÉS, 84, phố Paul-Bert, Hanoi

華 PAO-VA 寶

28, Phố Hàng Bồ, Hanoi

號八廿牌門街蒲行內河京東

Chúng tôi có lời kính trình các qui-khách biết rằng hiệu chúng tôi mới có một bọn hàng rất tốt như : ngọc-thạch, hổ-phách, mật huê cùng nhẫn, đồ bạc, đồng hồ treo, đồng hồ quả-quít, v. v. ở Hong-kong sang.

Các qui-khách có lòng chiếu cố, xin mau đi-ngọc tới bản-hiệu, kẻo mất một dịp đặc biệt, mà đi mua cho ít nhiều mặc lòng, nhất luật đối đãi, tính giá thật rẻ.

Cũng một kỳ tàu này, chúng tôi lại mới thêm được vài tay thợ kim-hoàn nhất khéo ở bên Tàu sang nữa, từ đồ bạc cho chí đồ vàng, kiểu cũ, kiểu mới, lối Tây, lối Tàu, bọ đều làm được cả.

Các qui-khách có lòng đặt hàng cho bản-hiệu, thì chúng tôi lại xin hết sức làm cho các qui-khách mãn-ý mới nghe. 2032

VIỆC BẮC-KỲ

HẢI-DƯƠNG

Khai trường Pháp-Việt huyện Vĩnh-bảo. — Sáng hôm 4 September-bre vừa rồi trường Pháp-Việt huyện Vĩnh-bảo đã khánh thành. Người ta nói rằng ở hạt ấy mà dân nó-nức về việc học thì cũng là nhờ về tấm lòng sốt sắng của quan huyện cùng quan bang tá trong hạt.

K. N. lai cảo

HƯNG-YÊN

Hội Trí-trí. — Hồi 3 giờ chiều hôm chủ nhật, hội Trí-trí có họp kỳ Đại-hội-đồng bất thường để bầu lại chức chánh Chủ hội và chương-thư ký bổ khuyết, vì 2 ông Hội-viên sung vào 2 chức ấy đổi đi nơi khác.

Trước khi bầu cử, ông Phó chủ hội Vũ-gia-Tường có trình Hội đồng các công việc của ban Trị-sự đã làm thành đạt tự ngày tháng ba tây đến nay, đoạn rồi bỏ phiếu bầu như sau này :

Chánh chủ hội ông Vũ-gia-Tường,

Chưởng thư-ký — Nguyễn-duy-Thom.Nguyên ông Tường vẫn là phó chủ hội và ông Thom là kiêm-sát, nay hội-đồng nhắc một ông lên làm hội trưởng và một ông làm chưởng thư ký thôi, chức phó hội trưởng và kiểm sát lại khuyết, cho nên hội đồng lại phải bầu lại 2 chức ấy : Bổ phiếu bầu thời ông Vũ-huy-Xứng trúng cử phó hội trưởng và ông Phạm-văn-Cường kiểm sát.

Hơn bốn giờ hội-đồng giải tán.

Bức thư ngỏ cho các ngài Nghị-viên, Đại-biểu dân tình Hưng-yên tại Hội-đồng Tư-vấn Bắc kỳ — Bản-quán tiếp được bức thư này, xin cứ nguyên văn đăng báo :

Thưa các ngài,

Tôi là một người dân trong tỉnh Hưng-yên, thấy Nhà-nước mới các ngài đến 2 Octobre này bọn đại hội-đồng thường-niên ở Hanoi, vậy xin đem một điều yêu cầu của dân trong tỉnh giải bày càng các ngài, xin các ngài nhân kỳ hội-đồng này mà chuyển lên Chính-phủ.

Chúng tôi biết các ngài là những bậc tư trưởng kiến thức, cầm vì cầm ngôn, cho nên dân chúng tôi mới đem cái quyền lợi, cái hi vọng phó thác vào tay các ngài, để các ngài bênh vực chúng tôi ở trường ngôn luận. Lúc các ngài đã chịu dương lấy cái trọng trách làm đại-biểu cho dân chúng tôi, thế tất các ngài đã có lòng đảm nhận lấy cái khó nhọc « chịu nghĩ, chịu bàn, chịu nói » ; như vậy thì chắc hẳn các ngài cũng vui lòng nghe lời yêu-cầu của dân chúng tôi mà giải bày cùng Chính-phủ.

Các ngài tất cũng còn nhớ rằng tỉnh Hưng-yên ta vốn là một nơi phồn hoa cũ, phía bắc tiếp giáp Hanoi, phía nam giáp Vị-thành, phía đông giáp Hải-dương, phía tây giáp Phủ-lý, địa thế kín đáo thuận tiện như thế, lại có con sông Hồng-hà chảy qua, thì đáng lẽ dân mỗi ngày một giàu thịnh, kỹ-nghệ thương-mãi mỗi ngày một phát đạt mới phải, thế mà ai ngờ trên con đường tiến bộ, tỉnh ta cứ bước giật lùi ! Các ngài thử đứng cao mà trông xem thì biết : Nào Hội-chợ Hanoi, nào Đấu-xảo Marseille, các tỉnh đua nhau đi khoe tài khoe giỏi như nước chảy, mà tỉnh ta các ngài thử trông xem có những gì ? Sông Đăng còn đó, núi Đầu còn kia, mà sao cái dấu tích vẫn vật ngày trước bây giờ chỉ còn có hồn thôi mà không có xác !

Cũng đất ấy, cũng nước ấy, mà xưa là nơi phồn hoa đô hội, ngày nay thành ra một xứ tiêu tụy tồi tàn, các ngài làm đại biểu cho dân chúng tôi có lẽ cứ khoanh tay ngồi im mãi được ru ! Phàm nước nào cũng vậy, sự văn-minh tiến bộ theo chẳng chấp với kỹ-nghệ thương-mại. Kỹ-nghệ thương-mại tiến, thì văn-minh cũng tiến, mà thoái thì cũng thoái theo, mà muốn cho văn-minh tiến, thì đường sá phải mở mang cho tiện sự đi lại, tiện việc giao thông, đó là cái lẽ thường, tất các ngài đã biết.

Tỉnh ta tuy được cái địa thế ở vào khoảng cung cao nơi phồn hoa, mà đường sá đi lại thật khó khăn, xe khách thì ít, mà tàu thủy thời từ ngày bỏ cái bãi đến giờ, cái nông nỗi đi lại nghiêm khé thế nào, chắc các ngài đã biết, lọ là tôi phải nói. Tuy mấy năm nay nhà nước có đắp cho con đường từ đê ra đến bến, song mùa nước lớn, đường lại ngập, mà mùa nước cạn thì đường đã xa lại lối khách đi đường thường không mấy người đám đem thân vận tải vừa tốn kém, vừa mất thời giờ nhiều.

Cũng vì sự đi lại khó khăn ấy mà hàng-hóa ở ngoài khó đưa vào, sản vật ở trong khó đưa ra, vì thế mà kỹ-nghệ thương-mãi không phát đạt được.

Nay muốn chữa cái bước nó làm vướng sự tiến-hóa ấy đi, trước hết phải mở đường giao thông mới được. Đường sắt thì bây giờ chưa thể nghĩ đến được, vậy dân chúng tôi muốn xin mở đường thủy cho tiện thì hơn.

Các ngài xem như Ninh-giang là một chỗ phủ lỵ, mà chỉ vì tàu thủy kể ngày được vào bến, mà mỗi ngày một sầm sất thêm mãi lên, vậy dân chúng tôi cũng xin chính-phủ làm thế nào cho tàu thủy kể ngày vào được cửa sở Rượu.

Muốn cho tàu thủy kể ngày được vào bến, chỉ duy có một cách là khơi con sông qua cái bãi nổi. Cách thức nên khơi thế nào cho tiện tàu đi, tiện nước chảy, mà không quan ngại đến đê, điều đó để có các tay chuyên môn định, đây tôi chỉ nói đến cách thực hành mà thôi.

Việc này là một việc vĩ đại, tốn kém nhiều, các ngài có kêu, vì tất chính-phủ để lấy tiền trong số chi thu mà cho ngay được, vì cứ lấy hiện tình mà xét thì số chi thu Bắc kỳ phải tiêu nhiều khoản, không chắc có cân đăng được việc to này không.

Nay tôi nghĩ có hai cách này, các ngài thử nghĩ xem có nên thi xin các ngài vì dân mà trình với nhà-nước.

Một là tiền dự bị sẽ chi thu xứ Bắc kỳ mỗi năm để ra, tuy đã dùng để mua khơi con sông ấy, sau hãy còn nhiều. Nay nhà-nước lấy tiền ở kho dự bị ra mà khơi con sông ấy, sau này sông khai xong, thuyền tàu đi lại được, nhà nước sẽ lấy thuế tàu thuế thuyền vào bến « taxe d'accostage » trong hạn bao nhiêu năm, cho đủ số tiền lấy ở kho dự-bị ra thì thôi.

Thứ thuế vào bến này, luật nhà-nước đã có định. mà các cửa bể các bến tàu các nước, đều phải chịu thứ thuế ấy cả.

Hai là nhà-nước định chương-trình công việc khai sông ấy rồi làm ra điều lệ « Cahier des charges » cho thiên hạ thầu. Cách thức phải theo như chương-trình đã định, mà người đứng khơi sông thì được quyền đánh thuế tàu, thuyền vào bến, tàu đánh bao nhiêu, thuyền đánh bao nhiêu thuế, trong một kỳ hạn bao nhiêu năm, đó là cách thầu đấy.

Cái cầu sang chợ Haiphong con sông Sao của Cie De Lesseр khơi lên cũng theo một qui thức ấy cả.

Đó là bấy nhiêu điều tôi thiển nghĩ ra, xin giải bày cùng các ngài, nếu các ngài xét nên trình với nhà nước, thì xin các ngài phủ chính lại cho, nếu sau này nhờ cái tài hùng biện của các ngài mà tỉnh ta được tiện sự đi lại giao thông, kỹ nghệ canh nông thương mại được phát đạt, dân trong tỉnh được giàu thịnh, có thể cùng các tỉnh láng giềng chen vai trong trường kinh-tế, thì cô gì nghiệp các ngài cũng vẻ sông Đăng non Đầu còn lưu truyền mãi mãi.

Trọng-khiêm, Ng-văn-Ích

VIỆC KINH-ĐÔ

Kẻ trộm ở đó. — Cách vài hôm nay nhà ông Tư-Nghiệp ở làng Nam-phổ bị mất trộm ; những thứ mất trong nhà mất chừng vài trăm đồng. Sự mất trộm là một sự thường nhà ai cũng có, nhưng vì khoản trộm này nghe có lý thật. Vì sự đã phòng trộm cẩn thận rồi cẩn thận, không khi nào xảy ra những điều trộm cắp, vì ở làng ấy có lắm vườn rược xanh ba đằng vật rất thanh mật lại thêm lắm nhà giàu có quan quyền, cho nên sự tuần phòng nghiêm nhặt lắm, mà những điều gian-tà cũng ít thấy. thoáng đến nơi, nay bỗng nhiên nhà ấy mất trộm thời ai cũng lấy làm lạ, đều nghĩ rằng bọn trộm này chắc là ở đâu đó thời mới có thể tìm đến dẫn trộm xong rồi mới chỗ đi kín nhẹn như thế. Nghe đâu tên kẻ trộm ấy đến chín mười đứa thường nấp lén trong một chiếc đò ở các miền sông lân cận nơi Kinh-đô, thường chúng nó giả cách bán buôn ban ngày, đêm lại thì thành nghề trộm cắp. Kẻ trộm ở đó xứ nầy có nhiều lắm, mà nhứt là về tiết mưa gió, chúng nó hay khuấy nhiễu lắm. Ước gì nhà nước bắt thêm những tuần-phòng ở các miền sông hằng ngày để trừ khử những loài trộm cắp ấy, thật là bọn phúc cho dân biết bao.

VIỆC TRUNG-KỲ

TOURANE

Nhạo báng làm gì những kẻ điên. — Hôm nọ có một anh chàng nầm ở giữa đường hát xướng một cách rất tự do, ai nấy cũng cho là điên cuồng nói gở. Có một thầy thông đi đến đó, ý chừng cũng muốn thị coi với công chúng, cho nên mới dọa nạt là mẳng anh nọ mấy lời. Ngờ đâu thầy chưa nói hết thì anh chàng diễn thuyết cho thầy nghe một bài, thầy mới biết rằng người điên chớ lời nói không điên. Bộ thầy cũng lấy làm hổ thẹn với các người báng quan lắm, thầy lại mắng nó là đồ điên quá, thì nó lại đáp thầy một hồi nữa, nghe

(Xem trang thứ ba).

CHÁNH-PHỦ ĐÔNG PHÁP
BỘ CÔNG-CHÁNH

Con đường từ Vinh đến Đông-hà

Hạt thứ nhất
Từ Vinh đến Tân-ấp

Về việc xây dựng những cầu-sắt ở hạt thứ nhất

Yết-thị cải-chính

Có lời bá cáo cho công chúng được biết rằng trước đã định đến ngày 15 Novembre 1922 thì mở giấy thầu về việc nầy, nay lại đổi là đến ngày 15 Décembre 1922 mới mở.

Những giấy má cần dùng về việc thầu nầy phải để trình trước ngày 15 Octobre 1922.

Nộp giấy thầu phải nộp trước hồi 9 giờ ngày 15 Décembre 1922.

Gửi giấy thầu ở sở Bưu-chính thì giấy phải gửi trước hồi 9 giờ ngày 15 Décembre 1922.

Bà Isis ở Haiphong

Trong ba ngày thứ hai thứ ba và thứ tư 11-12 và 13 Septembre này bà Isis sẽ ở Haiphòng nhà Hôtel du Commerce.

Giờ tiếp các qui khách :

Buổi sáng từ 9 giờ đến 11 giờ 1/2.

Buổi chiều từ 2 giờ 1/2 đến 6 giờ 1/2.

Đến ngày thứ năm 14 Septembre này bà lại lên Hanoi trọ ở Hanoi-Hôtel, phòng số 11.

Lần này bà chỉ ở Hanoi có một tuần lễ nữa mà thôi.

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các qui-khách xem báo thấy có đăng cáo-bạch của bản-hiệu đến khi sở mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhờ mu-lăm ra không đổi được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các qui-khách rõ cho và xin các ngài-tử rằng đã có lòng chiếu-cố đến bản hiệu thì xin nhận rõ :

« Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đăng-bố ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 84 Hanoi.

Nay kính,
Ed. Montès,
84, Rue Paul Bert Hanoi.

HIỆU BÁN ĐỒ VÀNG BẠC CỦA NGƯỜI VIỆT-NAM
金寶商
BIJOUTERIE — ORFÈVRERIE

NAM-BẢO

Hanoi — 16, Rue de la soie, 16 — Hanoi

CHỈ-TÁO : — Vòng xuyến, hạt, nhẫn, giây đeo đồng hồ, giây truyền, dây xây, vàn ở bút-bọc, vỹ thuốc lá, hộp thuốc lá, vỏ điếm v. v..., bằng vàng đúng tuổi đúng cân y hệt bọn nữa. Có nhiều thứ khéo để làm hàng tặng các qui khách đặt lấy riêng.

BẠN : — Vàng diệp Vinh thành-long, một đã thợ (để nếu mài), ngọc-thạch, giây đeo thủ-nội, giây kim-khánh giây kim tiền đồng-hồ quả quít và bạc và vỏ hộp, v. v.

Buôn bán chắc chắn, nói lấy sự tín nếu lừa gạo. 2043

茂 MAO-SENG 盛

57, Rue Jean-Dupuis (Phố Mới), Hanoi

Máy nói số 248

Hiệu tôi mở từ năm 1889, kể được 31 năm chuyên nghề làm các thứ gạch hoa, ống, chắn-song bằng xi-mo. Được nhiều giấy khen của nhà-nước.

Hàng tốt, giá cũng hạ, vì hiệu tôi muốn mong đông khách.

Qui-khách có dùng, xin mời chiếu cố.

2045 **MẬU-THỊNH** kính cáo.

NHÀ-ĐỂ MỚI

70, Phố Hàng-Đồng, Hanoi

Nhà Đẻ quan Docteur PAUCOT có 40 buồng, sạch sẽ, thắm mạo, đèn máy, đồ dùng như phòng khách Ô-tên, có người hầu hạ nước nôi, giặt-giũ, và phát áo lọt lòng, sữa, chai nước nóng, cối và cô đỡ, có xiêm.

Sự trông nom lại có hai bà Sages-femmes đã từ chức rồi là bà Phạm-thị-Lý và bà Ng-thị-Yến ở hẳn trong Nhà-Đẻ bảng Đồng để đỡ đẻ và tiếp đãi các bà, mà tôi ngày nào cũng lên thăm bắt mạch khai cho cũng không lấy tiền. Bà nào muốn tiện mới về đỡ ở nhà cũng được.

Ai bằng huyết, tiền sản huyết bạch, liễm hoi, muốn chữa đề vào chữa cũng được (năm riêng). Xin mời lại xem và hỏi cách thức.

Mỗi bộ một buồng, 10 ngày. 6$00
Mỗi bộ một buồng, 15 ngày. 10.00
Mỗi bộ một buồng, 10 ngày. 15.00
Mỗi bộ hai buồng, 10 ngày. 20.00

Ra vào tự do

2557

CÁC CUỘC ĐI XEM
繁 SẮN-NHIÊN 榮

Tối thứ ba :

HỮU CHÍ CÁNH THÀNH

Tích này thực là một tấm gương Lập-thân cho những bạn tân-tiến thiếu-niên.

Tối thứ tư :

NHẪN NHỤC BÁO PHU THÙ

Tích hát này chẳng thì bạo-ngược lập mưu giết người ta, mà sợ thì kiếm kế cứu, thành ra về sau cảnh-ngộ mỗi người một khác.

Tối thứ năm :

NGHĨA TRỌNG TAO-KHANG

Giàu đổi bạn, sang đổi vợ, tích hát này là một cái gương chói lọi cho những kẻ có tình ấy.

Tối thứ sáu :

NGHÌN VÀNG MUA LẤY TRẬN CƯỜI

Vua Ư vương chỉ vì say mê Bao-tự, mà tìm hết cách nào nàng phải cười, cũng vì trận cười ấy mà mất thành mất nước.

CINÉMA PALACE

Nhà chiếu-bóng lớn phố Paul-Bert)

Tuần lễ từ thứ tư 13 đến thứ ba 19 Septembre 1922

TUẦN LỄ ĐẠI-HỘI

Ba buổi ban ngày thứ năm và chủ nhật chớp từ 5 giờ chiều, thứ bảy chớp 5 h. 30

CHƯƠNG-TRÌNH

THỜI-SỰ « ECLAIR »

« CON PHƯỢNG MÁI CON »
Hồi I và II
Nghỉ
Hồi III và IV
« CON PHƯỢNG MÁI CON »

CUỘC DIỄM-BINH LỄ CHÍNH-CHUNG Ở LONGCHAMP

Rất bắt-lợi cho
CHÀNG CHARLOT ĐI CHƠI

Ngày nào cũng có nhạo, chỉ trừ thứ hai và chiều thứ bảy

Cuộc lạc-quyên Ấu-trĩ-viện

Hỡi đồng-bào ! Đàn con Ấu-trĩ là đàn con chung một họ nhà Hồng, tức là đàn con chung trong xã-hội. Ôi ! đàn con ấu-trĩ kia, mà phần nghèo khổ bỏ liều, trách-nhiệm ấy nào phải riêng một mình ai ; đàn con ấu-trĩ kia, mà được mạnh mẽ sáng khôn, hạnh-phúc ấy cũng là hạnh-phúc chung trong xã-hội ; đồng-bào ta, ai là chẳng sẵn lòng từ-ái, giúp của, giúp công, mong tạo phúc cho cuộc Ấu-trĩ-viện. Nay hội Khai-trí-tiến-đức mở ra một cuộc lạc-quyên suốt cả trong nước là một cuộc vĩnh-viễn mãi về sau. Kể bắt đầu từ tháng chín tây này trở đi, qui-ông qui-bà, hàng-tăm hàng-sấn, có lòng thương đến đàn ấu-trĩ ở chốn thôn-quê, kẻ ít người nhiều, ai muốn giúp vào việc công-đức này, kẻ trước người sau, lúc nào cũng được.

Hỡi đồng-bào ! ai là người nhờ hạnh-phúc mà được trúng số, nhờ hồng-vận mà được phát-tài, cũng nên nghĩ thương đến nỗi giống nước nhà, số chút hạnh-phúc riêng của mình mà lạc-quyên cho cuộc tế-độ chung trong nước.

Hỡi các bà ! làm phúc nào bằng việc làm phúc này, xưa nay các bà vẫn sẵn lòng từ-bi phúc-đức, nay các bà há lại chẳng lạc-quyên ít nhiều để tạo-phúc cho lũ con trẻ trong Ấu-trĩ-viện hay sao ? các bà mở lòng công-đức thực là phúc-đẳng hà-sa !

Hỡi các ông ! giàu có dư tiền dư của, há lại chẳng nghĩ thương đến nỗi giống mà giúp đỡ cho ư ? các ông lạc-quyên Ấu-trĩ-viện tức là để phúc lại mai sau cho con cháu.

Chư ông chư bà có lòng lạc-quyên đa-thiểu thế nào, xin cứ gởi về cho ông Tổng-thư-quĩ hội Khai-trí-tiến-đức là ông Lê-Văn-Phúc, Đông-kinh ấn-quán, số 82 phố hàng Gai, Hà-nội.

Chư ông chư bà có lòng lạc-quyên số tiền bao nhiêu cũng là phương danh qui-tính sẽ theo thứ-tự đăng lên *Nam-Phong* tạp-chí ; *Nam-Phong* lại đăng rõ cả số tiền ấy đem cấp cho những Ấu-trĩ-viện làng nào. Như thế thì *Nam-Phong* tạp-chí lập thành ra một cái biểu chỉ-thu cho Ấu-trĩ-viện, để cho mười mắt đều trông, mười tay đều trỏ, những tiền làm phúc, không sai-suyễn đi đâu chút nào.

Cuộc lạc-quyên này, ngài nào lạc-quyên bằng tiền-bạc hoặc bằng trái-phiếu Đại-Pháp và Đông-Pháp, bản-hội đều nhận cả.

Hội Khai-trí-tiến-đức định rằng các bảo-mẫu phải dạy trẻ con đọc những bài ca và thơ mà hội sẽ đặt để ca-tụng công đức các nhà từ-thiện đã giúp vào công cuộc Ấu-trĩ-viện.

Hội sẽ nhân tiết Trung-Thu mà đặt một tiết kỷ-niệm các công đức ấy. Những trẻ-con ở Ấu-trĩ-viện đọc các bài ca-tụng ấy thì công đức các bậc ân-nhân hẳn thấu đến qui-thần.

Vậy các ông các bà nên quyên tiền giúp vào Ấu-trĩ-viện để được hạnh phúc.

Trẻ con bèn Giáo cũng sẽ được phép Nhà-chung cho cầu-nguyện các nhà từ-thiện theo đạo Thiên-chúa.

KHAI-TRÍ-TIẾN-ĐỨC

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường.
Từ rofilms của Cornell

khó chịu quá. Thấy tình chẳng chắp chi đỡ điên dại, thấy bất tâm thinh, ngảnh mặt ra đi.

Chẳng hay anh chàng điên thật hay là điên giả, làm cho thầy thông bi lắm. Chắc từ rày thầy cũng không chọc-ghẹo đến người điên thì chi nữa.

X. X., lai cảo

QUẢNG-CHÂU-LOAN

Quan giám-binh mới. — Tàu *Hanoi* tới bến chiều 8 Septembre bởi năm giờ có quan giám binh Ferez tới thay quan giám binh Malberti coi đạo binh chánh ở tỉnh ly đổi đi nơi khác.

Sở vô tuyến. — Ông Trần-đức-Vượng thư-ký sở Vô-tuyến-điện Hanoi đã bổ sang làm việc ở Fort Bayard.

Khai trường. — Sáng hôm 4 Septembre khai trường Albert Sarraut, trường này nguyên là dãy nhà Trường chánh khi trước. Từ khi quan thủ hiến đe la Brosse lại trong-nhậm bản hạt, thì ngài cho phép đổi ngày trường học đến đây và sở Thương-chánh đi sang trường học cũ. Dãy nhà này rộng lắm, vườn vộng cây cối mát mẻ, có chỗ ở cho lưu học-sinh, đã cách thức theo như bên ta, và cải tên là *Collège Albert Sarraut*.

Khai trường được một hôm đã được 50 học-trò lưu học-sinh vừa đã sổ buồng.

Ông giáo Vũ Giáo được thêm 10 p. về sự trông nom học-trò ở trong trường.

Hôm chủ nhật mới rồi 10 Septembre đã làm lễ khánh thành.

Gạo đắt quá. — Mấy kỳ báo trước vì gạo xem lắm, kỳ giả đã bày tỏ cùng các nhà thương giới, mà không thấy ai buôn thì cũng khá tiếc.

Nay chú Sa-n-cai-Lộc, người buôn bán ở Fort-Bayard đã mua sang 458 bao gạo, tới bến có một ngày mà hết sạch, tỉnh Tonet-tam mua được một nửa có lẽ chuyến tàu này lại còn mua sang nhiều nữa, vì gạo ở đây vẫn còn đứng giá như cũ là 1 p. 35 một tấn.

Giấu thêm cho các chủ tiệc rằng mình biết tin trước mà vô bổ.

Thương giới tân văn

Ngày 12 Septembre 1922

Giá bạc

Khu Nhà-nước. . . . . 7 f. 15
Nhà Ngân-hàng. . . . . 7 . 15

Tàu tới tàu đi

Tàu *Songhoi* ở Haiphong sẽ chạy đi miền duyên-hải Trung-kỳ và Saigon ngày 14 Septembre.

Tàu *Azap-le-Rideau* ở Marseille đã chạy Đông pháp và Nhật-bản ngày 25 Août.

Tàu *Porthos* ở Marseille đã chạy Đông-pháp và Nhật-bản ngày 8 Septembre.

Gương soi

Rất đẹp, rất khéo, rất rẻ

Có nhiều thứ nhớn nhỏ ; mặt phẳng và nổi cạnh ; thứ nào cũng có khung chạm, thiếp vàng.

Xin quí khách đến hiệu

QUẢNG-HƯNG-LONG

Số 79, Phố hàng Bồ, Hanoi

MAU MAU KẺO HẾT

CÁC CHỨNG ĐAU XƯƠNG VÀ THẤP

Những bệnh trên đã kể và các chứng sau nàng như lở lượt mán ra là bởi tại máu xấu. Bản-bà thí thường có những lúc phải tội và lúc trở nỗ già. Các hàng ấy có bồi vì mày đau thành ra đau, có khi còn căn. Vậy muốn cho mau chẳng tua thôn, thì nên dùng thứ thuốc :

Dépuratif Richelet

mà các lương-y hoàn-cầu đều công-nhận là thanh là tốt. Dùng trước này thì chẳng bao lâu máu nổi cục và các bệnh ngoài da như ghẻ lở các nốt mẩn khác mà bệnh trong-mai phá ra cũng khỏi.

Thuốc này bán ở các hàng tục hợp to.

Lốc-ve giá 1$ Mấc đong

NHÀ TẮM VỆ SINH

Số 5, Rue du Lac, Hanoi
(Phố Bưởi, số chẵn số)

Nhà Bán-đồ « TÂM-TÂM » Hanoi ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ 7 sáng giờ đến 11.

TRANH VẼ

Bán buôn — Bán lẻ

Bản-hiệu mới sắp mua được nhiều thứ tranh thật khéo mới lạ, tranh thuốc tiên-tri, mới, rất đẹp rất nhã. Lại có nhiều thứ các kiểu như là : kiểu thêu, kiểu dệt, kiểu đen, kiểu giấy cườm vân vân.

Lại có nhận bán truyện **SONG-PHƯỢNG KỲ DUYÊN** của ông Nguyễn-đỗ-Mục nữa.

HOẠT-VĂN

Vì tránh, sẽ kiếu bổ sẽ truyện-thần 73, Phố chợ Đồng, Hanoi

TRẢ TIỀN BẰNG TEM (timbres)

Trình các ngài chuyết-bẩm rằng : phàm những số tiền ngoài hai mươi (0$20) trở lên, thì xin gửi bằng ngân-phiếu (mandats-postes) ; chớ dùng gửi bằng timbres.

Những số tiền trong hai hào mà trả bằng tim'res xin gửi bằng tem giản thư (timbres-postes), từ thứ 01 10 (0$04) trở xuống ; chớ dùng gửi bằng timbres-quittances, timbres proportionnels hay là timbres de dimension.

HIỆU BÀO-CHẾ VÀ LỤC-HỢP

CHẾ THUỐC CHO NGƯỜI ĐẠI PHÁP VÀ NGƯỜI AN-NAM

Ed. MONTÈS

Dược-sĩ hạng nhất, Hội-viên Hội Paris-Dort, số 84

HÓA-HỌC CHẤT

Các thứ thuốc hóa-chế

THUỐC ĐAU MẮT

Hiệu HORNET-CARD, bị các thứ đau mắt

THUỐC SOLUTION R. chữa ung NOLNÉ để thoa và giặt

SOLUTION R. NOLNÉ
1 lít 50 một chai

Gouttes « MITHRIDATISATE »
2$ 50 một lọ

Mấy thứ bán-hiệu hay hơn :

Các thứ thuốc nước đóng từng chiếc vào đa như thuốc bổ CACODYLATE DE SOUDE

Thuốc tiêm gọi là 914 trị bệnh Giang-mai

Thuốc ho có SIROP PECTORAL, chữa ho, cảm mũi

Thuốc Lạo chỉ người lớn dùng được thôi

Thuốc lậu hiệu MONTÈS
thuốc uống — 2 $ 00 lọ 30 viên
thuốc tiêm — 3 $ 00 một chai

Gouttes « VIRGINIE »
1$ 50 một lọ

ĐỒ BUỘC THUỐC
ĐỒ DÙNG VỀ THÍ-NGHIỆM HÓA-HỌC

ĐỒ MỔ-SẺ
Kính-đinh, Cà-đinh, thuốc-tán riêng-LEMIERRE và JODGLA và giấy ăn, thanc *Citrate* và thuốc *Bromure*
Bán buôn và bán lẻ bán lẻ

« THUỐC RẺNE »
1 $ 00 một chai 1/4 Litre
Cứ ngoài giang mai nổi ra mọi bệnh đều thuốc đều nên dùng thuốc này cho tiện. Ông thuốc khai rất dùng tiện, phải giữ, thuốc này thì mấy chục khối, bán được : Thuốc này rất hay, rất quí ; ai không hay gì đều cứ thuốc này, lại rẻ cho người an-nam.
... thuốc dùng thuốc này trong một tháng thì sẽ có giá trị như thuốc ...

RƯỢU

QUINQUINA CUSSAC

Rất bổ

dùng cho những người ốm yếu.

BÁN TẠI

NHÀ

GUIONEAUD FRÈRES

ở Hanoi-Haiphong, và tất cả các cửa hàng bán lẻ ở các tỉnh.

2001

CAFÉ, RESTAURANT
HOTEL DES COLONIES

TRUNG-BẮC KHÁCH-SẠN

Chính-quán tại phố hàng Trống, số 80 ngay cửa Nhà-Thơ Phụ-quán có vườn hoa rộng rãi, ở số 68 cũng phố ấy

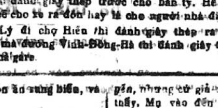
Đủ các cách tiện-lợi và lịch-sự theo lối ăn ở của người Âu-châu

Bản-quán thừa tiếp các quí-khách Tây-Âu và Đông-Á cũng một cách bình-đẳng, mà lại để tùy ý cho các ngài, người Nam-Việt hoặc người Trung-hoa, muốn ăn, ở, hoặc uống rượu chỗ biệt-tịch cũng được, và cũng một giá tiền.

Phụ-quán cũng có giây nói trực tiếp với chính-quán 2043

NGÀY NÀO CŨNG CÓ XE THỒ CHẠY

Công-ty PHẠM-VĂN-PHI

Auto-Postale

Công-Ty chúng tôi xin trình quí-khách biết rằng : kể từ tháng năm tháng giêng tây này, ngày nào chúng tôi cũng có xe chạy chở-lạo và hành-khách ở ga Yên-Lý về Phù-Qui và Phù-Qui ra ga Yên-Lý. — Ở Phù-Qui có 3 phiên chợ là ăn buôn bán rất lắm các quí-khách buôn bán ở đây đi lại có hàng-hóa gì xin cứ giao cho bản-ty chở, tính giá phải chăng.

Các quí-khách đi lại đường Vinh-Bông thì nên đi xe-tho thì được cẩn thận hơn, nhưng khi lấy vé nên có ý kẻo lầm đi vào xe khác. Muốn khỏi mất lầm lẫy, xin liệt quí khách đánh giấy thép trước cho bản ty. Hễ khi bản-ty nhận được giấy thép về cho xe ra đón hay là cho người nhà đi đón.

Đường Yên-Lý đi chợ Hiên thì đánh giấy thép ra PHẠM-VĂN-PHI Yên-Lý giây ; — thành Vinh-Bông-Hà thì đánh giấy thép cho PHẠM-VĂN-PHI Đông-thành giây.

0012

Société des Phosphates du Tonkin

Bureaux et Usine à Haly-Haiphong

... NÊN CẨN THẬN — Chúng tôi thấy trình cáo-cùng khách hiểu rằng những nơi mới bắt ... (phosphate) giả để làm phân-phát (phosphate) giả để bán bán giá-cả hơn người Phốt-phát-thật.

Bọn phân-phát-giả bao giờ cũng nhỏ hơn các thứ bột khác, không có thứ bột nào nhẹ bằng.

Vậy các quí khách khi mua phân-phát, cũng nên tham rẻ mà mua phải phân-phát giả, và lấy nhẹ thứ bột phân-phát vì rằng, nếu thấy bột không được nhẹ thì đừng nên mua.

Nên đem phân-phát mà bọn giả thì nên gửi mẫu đến cho chúng tôi thử xem. Hễng nếu có khi được người bán phân-phát giả mà mình bảo cho chúng tôi biết, chúng tôi sẽ thưởng 20$00.

GIÁ PHÂN PHÁT. — Phân phát thật tại nhà máy ở Haiphong giá như sau nầy :

50 $ 00 một tấn (ta chừng 1000 kilos) hiệu « PH. 10-24 ».
00 $ 00 — — hiệu « PH. B ».
00 $ 00 — — hiệu « PH. E ».

Phân-phát hiệu « PH. 10-24 » có bán rẻng đất chua, dây mịn.
Phân phát hiệu « PH. B » có bán rẻng đất ngọt. Bột phân phát hiệu này thì nhà hàng ... thước phân hiệu « PH. 10-24 ».
Phân phát hiệu « PH. E » có bán rẻng đất chua, đất mịn thì lại ... cây cối tốt.
Phân phát hiệu « PH. E » này là một thứ phân phát chúng tôi mới chế ra có nhận lấy ... máy thứ bột Potasse « Bột-tạt » ở bên Tây đem sang.
Dùng thứ phân-phát hiệu « PH. E » này mà bón cho tạo rau (Légumes) nhiều là hay, cây thì khỏi bị sâu ăn.
CẦN ĐỒNG. — Nếu chúng cần-dùng nhiều bao từ 200 cái trở xuống thì xin báo trước mười ngày để kịp chế-tạo. Nếu quá mười ngày thì xin miễn cho.
MUA CÁI BAO KHÔNG. — Bao gai không (sac en jute vide) hãy còn dùng được thì chúng tôi sẽ mua lại giá mỗi cái 0$ 05 một cái. Nếu bao rách và ... không thì chúng tôi không nhận nữa.
Ai cần gì thì cứ viết thư hỏi thẳng về ông Directeur của sở chúng tôi ở tại nhà máy ở Ha-ly Haiphong, thì chúng tôi sẽ trả lời ngay, hay gửi giấy đến cho không tốn sở gì tới người.

No 162

TÁI-SINH-DUYÊN

(Sự-tích Mạnh-lệ-quân)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC *dịch thuật*

Con *Thúy-liễu* vâng lời, trong lòng mừng thầm, đến tăng hôm sau, dinh về vương-phủ để mách *Hoàng-phi-thiên-hóa*, khiến cho *Giang-tam-thu* phải thất-tiết, nói lời với *Tô-đại-nương* rằng :

— Hai ngày hôm nay, trời nắng bức lắm, áo bong không thể mặc được, con xin về vương-phủ để lấy áo kép mặc.

Tô-đại-nương gọi đi mà rằng :

— Hãy khéo về việc mượn mặc áo kép thì mượn của các chồng bạn mà mặc tạm cũng được, can chi phải về.

Con *Thúy-Liễu* bắt-đắc-dĩ lại ra, đành phải đợi đến khi nào theo *Tô-đại-nương* trở về vương-phủ, bấy giờ sẽ nói.

Hàn phu-nhân bảo *Tô-đại-nương* rằng :

— Tôi muốn sửa mấy món ăn ngon, sai người bộc-phụ đem sang biếu *Lương* phu-nhân, nói là cảm cái ơn quan *Lý* thừa-tướng đã chữa khỏi bệnh cho, vậy nhân có mấy món ăn ngon đem sang biếu để phỉ-nhân-tình, rồi ta dặn người bộc-phụ nhân lúc kém *Lương* phu-nhân ta người thế nào mà lại chịu kết-duyên với ông chồng đàn bà, không hề oán-trách câu nào cả.

Tô đại-nương nói :

— Điện-hạ nghĩ được kế ấy rất diệu.

Hàn phu-nhân sai nữ-tỳ bảo nhà bếp nấu bốn món ăn ngon, để vào cái quả, cho người bộc-phụ là *Địch-xuân-yến* cầm thiếp đưa sang biếu. *Hàn* phu-nhân lại dặn mụ *Địch-xuân-yến* rằng :

— Khi vào tới nơi thì nhìn xem *Lương* phu-nhân hình-dáng thế nào nhé !

Địch xuân-yến vâng lời, đem đồ lễ sang tướng-phủ, nhờ thủ-môn-quan vào bẩm. Bấy giờ *Lý-minh-tướng* đang bận ở trong thư, nàng *Tố-hoa* nhân khi thanh-nhàn, cũng hai người thiếp bẩm ông *Khang-nhược-sơn* là *Bác-hu* và *Nhu-nương* ngồi chơi trong vườn hoa để ngắm xem phong-cảnh.

Nữ-tỳ cầm thiếp vào báo rằng :

— Dạ dám bẩm phu-nhân, có người nhà bộ *Mạnh* tới là bà *Hàn* phu-nhân cảm cái ơn quan *Lý* thừa-tướng đã chữa khỏi bệnh cho, vậy sai đem mấy món ăn ngon biếu, và xin vào bái-yết.

Bác thư và *Nhu-nương* đều cười, mà bảo nàng *Tố hoa* rằng :

— Phu-nhân thật tối sỏi, được kết-duyên với quan *Lý* thừa-tướng, đường đường là một ngôi mệnh-phụ. Quan *Lý* thừa-tướng lại tinh nghề nước, thanh ra phu-nhân cũng được hưởng lễ tạ luôn.

Nàng *Tố-hoa* nghĩ thầm : giả-sử các người gặp cảnh-ngộ ta, phải kết duyên với ông chồng đầu bạc thay thì chắc các người sát tôi ra mất. Nàng lại nghĩ thầm rằng : *Mạnh* tiều-thư còn đang nặng nghĩ tới với phu-hoạch ở chốn thiên-đàn, huống-chi ta hãy giờ tiếp-kiến một người bộc-phụ, để lấy gì làm ngại. Ngồi vậy, mới truyền bảo nữ-tỳ cho người nhà bộ *Mạnh* vào.

HỒI THỨ LX

Đứa nữ-tỳ vâng lệnh nàng *Tố-hoa* đưa *Địch xuân-yến* vào chốn hoa-viên, rồi sẽ trở nàng *Tố-hoa* mà bảo rằng :

— Một bà ngồi chiến trên, tóc là phu-nhân tôi đó.

Địch-xuân-yến nghe câu lên nhìn, biết ngay là *Tố-hoa-tiểu-thư*. Nàng *Tố-hoa* cũng nhìn thấy mụ *Địch-xuân-yến*, nhưng cứ giả-danh không trông thấy. Mụ vào đến tận nơi, đặt cái quả xuống, rồi với vàng sụp lạy mà thưa rằng :

— Tiện-tỳ hãy xin lạy chào phu-nhân.

Nàng *Tố-hoa* hỏi :

Ta miễn lễ cho

Địch-xuân-yến đứng dậy nói :

— Phu-nhân tôi cảm cái ơn quan *Lý* thừa-tướng chữa khỏi cho, vậy có lại tôi đem lễ mọn này sang biếu phu-nhân, xin phu-nhân thu nhận cho.

Nàng *Tố-hoa* nói :

— Mụ về nói với phu-nhân là tôi xin có lời cảm ơn. Phu-nhân xử quá hậu như thế này, biết lấy gì báo-đáp cho được.

Nói xong, nghĩ lại bảo nữ-tỳ nhận lấy đồ lễ cất đi, rồi đưa thiếp trả lời và thưởng tiền cho mụ *Địch-xuân-yến*. Mụ *Địch-xuân-yến* lạy tạ, lĩnh quả mang về. Về đến nhà bộ *Mạnh*, *Hàn* phu-nhân hỏi rằng :

— Mụ có được vào yết-kiến *Lương* phu-nhân không ?

Mụ *Địch xuân-yến* thuật lại những lời nói của *Lương* phu-nhân cho *Hàn* phu-nhân nghe. *Hàn* phu-nhân lại hỏi :

— *Lương* phu-nhân hình dáng thế nào ?

Mụ *Địch-xuân-yến* cười mà đáp rằng :

— *Lương* phu-nhân thảo phải là ai, chính là nàng *Tố-anh-tuyết* đó !

Tô-đại-nương nghe nói, mừng-rỡ lắm, vội-vàng hỏi rằng :

— Mụ nhìn quả thực ư ?

Mụ *Địch-xuân-yến* nói :

— Quả nhiên là nàng *Tố-anh-tuyết* ! Nhưng bây giờ thân-thể sao to-lớn, hơn trước.

Hàn phu-nhân nói :

— Tôi nghe nói bà *Cảnh*-phu-nhân (vợ *Lương giám*) nguyên người *Quế-châu*, tất là khi bà theo đòng sông đi thuyền tới đây, với được *Tố anh-tuyết*, nhận làm nghĩa-nữ, rồi lại gả cho tiện-nữ, thành ra hai người vốn quen biết cũ với nhau, thảo nào mà tướng-dáo được như vậy.

Tô-đại-nương vẫn nửa tin nửa ngờ mà bảo rằng :

— Khi nào thế-giáo lại có được sự lạ-lùng đến thế ! *Mạnh* tiều-thư trong nhà, đã là một việc lạ rồi, chẳng lẽ việc nữ lại thứ có như vậy, lời này nói khó lòng đã tin được !

Hàn phu-nhân nói :

— Đợi khi hội-nghị đi chiêm trường về, bấy giờ hỏi chuyện, sẽ biết được điều-xác.

Tô-đại-nương nghĩ lấy làm phải. Ai ngờ con *Thúy-liễu* ở ngoài nghe trộm, nghĩ thầm : *Tô-anh-tuyết* đã có chỉ-lực quan *Lương* thừa-tướng, mà nay tiết được làm thứ-thiết, mà họ *Lưu* lại phải làm độ-tam-phòng, bấy giờ *Giang-tam-thu* thật hết lẽ mất. Nghĩ vậy, nhất định khi nào về vương-phủ, sẽ nói rõ việc này.

Lại nói chuyện năm trước vua *Thánh-tôn* đã ban tờ chiếu thu khắp trong thiên-hạ để đò tìm tông tích *Mạnh-lệ-quân*. Bấy giờ ở huyện *Giang-hạ*, phủ *Vũ-xương* về tỉnh *Hồ-quảng* có một người tên gọi *Bàng-phác*, năm ấy đã 31 tuổi, vốn tính gian-giảo qui-quyệt. Vợ là *Mao-thị*, có mở một hiệu tạp-hóa ở trong thành.

Người mọ là *Lý-thị*, có một người anh tên gọi *Lý-tri-đạo*. *Lý-tri-đạo* là một người thư-sinh học giỏi, sinh được người con gái tên gọi *Thanh-oán*, mặt phượng mày ngài, nhan-sắc diễm đẹp. Khi năng lên 5 tuổi, đã cho đọc sách thì đọc đâu thuộc lòng đấy, đến năm 12 tuổi, đã tinh nghề văn thơ, thật là một người tài mạo song-toàn vậy.

(Còn nữa).